

Univerzita Karlova

Filozofická fakulta

Ústav jazyků a komunikace neslyšících

Bakalářská práce

Eva Nováková

Jmenné znaky vybraných politiků v českém znakovém jazyce

Name Signs for Chosen Czech Politicians in the Czech Sign Language

Praha 2022

Vedoucí práce: doc. PhDr. Irena Vaňková, CSc., Ph.D.

Poděkování

Ráda bych poděkovala především vedoucí práce docentce Ireně Vaňkové za odborné vedení, ochotu, cenné rady, podporu a trpělivost. Velké díky patří také Mgr. Radce Novákové za čas, který mi věnovala při konzultacích. Tato bakalářská práce by nevznikla ani bez Mgr. Milana Fritze, který mi byl velkou pomocí při shánění respondentů. Také těm bych ráda poděkovala za ochotu se výzkumu účastnit.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, že jsem řádně citovala všechny použité prameny a literaturu a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze, dne 30. července 2022

Eva Nováková

Abstrakt

Tato bakalářská práce se zabývá jmennými znaky vybraných politiků v českém znakovém jazyce. Cílem výzkumu je tyto znaky popsat, klasifikovat a ukázat případné tendence v jejich tvoření, a to například v souvislosti s politickou korektností. Vzorek získaný od neslyšících respondentů je zde porovnáván se znaky užívanými ve Zprávách v českém znakovém jazyce. V teoretické části je nejprve věnována pozornost propriím v českém jazyce, zejména antroponymům a jejich typům, které jsou pro tuto práci relevantní. Následně jsou charakterizovány jmenné znaky a jejich kategorizace, kterou ve své diplomové práci navrhuje Radka Faltínová (2005). Ve výzkumné části jsou popsány a kategorizovány všechny varianty znaků získané od neslyšících respondentů spolu s jmennými znaky užívanými ve Zprávách v českém znakovém jazyce. V závěru této části jsou tyto dvě skupiny srovnány a komentována možná souvislost mezi frekvencí sledování Zpráv a užívanými variantami jmenných znaků. Shrnuty jsou také tendence ve tvoření jmenných znaků pro slyšící, veřejně známé osoby, na které shromážděný materiál poukazuje.

Klíčová slova

český znakový jazyk, jmenné znaky, vlastní jména, čeští politici

Abstract

This bachelor's thesis focuses on the name signs of chosen Czech politicians in the Czech sign language. The main objective is to describe and classify those signs and point out tendencies for their creation, for example, those related to political correctness. Name signs used among the Deaf are later compared to those used in the news program in Czech sign language (*Zprávy v českém znakovém jazyce*). The first part of the thesis covers proper nouns in the Czech language, heavily focusing on anthroponyms and their types which the author considers relevant for the thesis. The next chapter characterizes name signs and their categorization, which is based on the diploma thesis by Radka Faltínová (2005). The research part of the thesis describes and categorizes all the variations of the name signs collected from respondents and the news program in Czech sign language (*Zprávy v českém znakovém jazyce*). The author compares these two groups of name signs and comments on potential links between the frequency in which people watch the TV news in Czech sign language (*Zprávy v českém znakovém jazyce*) and used variants of the name signs. The thesis also provides an insight into the tendencies while creating a new name sign for public figures.

Keywords

Czech sign language, name signs, proper names, Czech politicians

Obsah

Úvod	8
1 Propria	9
1.1 Vznik proprií	10
1.2 Funkce proprií	10
1.3 Antroponyma	12
1.4 Vlastní jména osobní	13
2 Jmenné znaky	17
2.1 Rozdíl mezi jmenným znakem a jménem v mluveném jazyce	18
2.2 Nabytí jmenného znaku	19
2.3 Jmenné znaky pro slyšící osoby	20
3 Klasifikace jmenných znaků v českém znakovém jazyce	23
3.1 Obecné (tradiční) jmenné znaky	23
3.2 Jmenné znaky závislé na mluveném jazyce	24
3.2.1 Inicializované jmenné znaky	24
3.2.2 Transliterované jmenné znaky	25
3.3 Jmenné znaky nezávislé na mluveném jazyce / deskriptivní	25
3.4 Další kategorie jmenných znaků	27
3.5 Komentář ke kategorizaci jmenných znaků v českém znakovém jazyce	27
4 Úvod do výzkumné části	29
4.1 Respondenti	29
4.1.1 Průběh výzkumu	29
4.2 Zprávy v českém znakovém jazyce	30
4.3 Výběr sledovaných znaků – hlasování o jmenných znacích pro české politiky ...	30
4.3.1 Výzkumný vzorek	31
4.4 Rizika výzkumu	32
4.5 Rozlišení jednotlivých variant znaků	32
5 Jmenné znaky pro vybrané politiky v českém znakovém jazyce	34
5.1 Jan Hamáček	34
5.1.1 HAMÁČEK ₁	34
5.1.2 HAMÁČEK ₂	35
5.1.3 HAMÁČEK ₃	36
5.1.4 HAMÁČEK ₄	37
5.1.5 Znak užívaný ve Zprávách v českém znakovém jazyce	37
5.2 Karel Havlíček	38
5.2.1 HAVLÍČEK ₁	38
5.2.2 HAVLÍČEK ₂	38

5.2.3	HAVLÍČEK ₃	39
5.2.4	HAVLÍČEK ₄	40
5.2.5	HAVLÍČEK ₅	40
5.2.6	Znak užívaný ve Zprávách v českém znakovém jazyce.....	41
5.3	Jana Maláčová.....	43
5.3.1	MALÁČOVÁ ₁	43
5.3.2	MALÁČOVÁ ₂	44
5.3.3	MALÁČOVÁ ₃	44
5.3.4	Znak užívaný ve Zprávách v českém znakovém jazyce.....	45
5.4	Robert Plaga.....	46
5.4.1	PLAGA ₁	46
5.4.2	PLAGA ₂	47
5.4.3	PLAGA ₃	47
5.4.4	Znak užívaný ve Zprávách v českém znakovém jazyce.....	48
5.5	Roman Prymula	49
5.5.1	PRYMULA ₁	49
5.5.2	PRYMULA ₂	50
5.5.3	PRYMULA ₃	51
5.5.4	Znak užívaný ve Zprávách v českém znakovém jazyce.....	51
5.6	Alena Schillerová.....	52
5.6.1	SCHILLEROVÁ ₁	52
5.6.2	SCHILLEROVÁ ₂	53
5.6.3	SCHILLEROVÁ ₃	53
5.6.4	Znak užívaný ve Zprávách v českém znakovém jazyce.....	54
5.7	Adam Vojtěch	55
5.7.1	VOJTĚCH ₁	55
5.7.2	Znak užívaný ve Zprávách v českém znakovém jazyce.....	55
6	Interpretace výsledků výzkumu.....	56
6.1	Souvislost mezi znaky užívanými neslyšící veřejností a znaky užívanými ve Zprávách v českém znakovém jazyce	56
6.2	Tendence ve tvoření znaků pro známé slyšící osobnosti.....	57
	Závěr.....	60
	Seznam použité literatury	61
	Seznam obrázků.....	66
	Seznam tabulek.....	67
	Příloha 1 Analýza Zpráv v českém znakovém jazyce	I

Úvod

Bakalářská práce se věnuje jmenným znakům vybraných politiků v českém znakovém jazyce. Kromě znaků užívaných neslyšících veřejností je pozornost směřována také na znaky, které jsou užívány moderátory Zpráv v českém znakovém jazyce. Součástí této práce je snaha odpovědět na otázku, nakolik se tyto dvě skupiny jmenných znaků shodují a zda lze hledat souvislost mezi sledováním Zpráv v českém znakovém jazyce a užívanými variantami jmenných znaků pro některé české politiky.

Úvod teoretické části je věnován propriím. Zaměřuji se zde hlavně na antroponyma, respektive vlastní jména osobní a jejich typy, které považuji za relevantní pro tuto práci. Následují kapitoly zabývající se jmennými znaky, jejich charakteristikou, odlišnostmi od jmen mluveného jazyka a způsobem nabytí. Samostatná kapitola je vzhledem k zaměření práce věnována jmenným znakům pro slyšící osoby. Důležitou část tvoří kapitola popisující klasifikaci jmenných znaků v českém znakovém jazyce, kterou navrhuje Faltínová¹ (2005). Tato klasifikace tvoří východisko pro kategorizaci jmenných znaků elicitovaných v rámci vlastního výzkumu a je v této práci průběžně komentována.

Základem této práce je část věnovaná vlastnímu výzkumu, ve které jsou shromážděny varianty jmenných znaků vybraných politiků. Jedná se jak o jmenné znaky, které uváděli respondenti v rámci provedeného výzkumu, tak jejich varianty užívané ve Zprávách v českém znakovém jazyce. U každého jmenného znaku je uveden jeho popis, motivace a zařazení do kategorizace dle Faltínové (2005). V závěru je uvažováno o možné souvislosti mezi podobou uvedeného jmenného znaku a frekvencí sledování Zpráv v českém znakovém jazyce. Komentována je také tendence ve tvoření jmenných znaků pro slyšící, veřejně známé osobnosti, k nimž shromážděné znaky ukazují.

¹ Diplomová práce Radky Faltínové *Propriálně pojmenovací akty v českém znakovém jazyce* (2005) později vychází také v knižní podobě pod názvem *Osobní vlastní jména v českém znakovém jazyce* (Faltínová, 2008). Tyto dvě publikace se od sebe obsahově neliší, proto zde jako hlavní zdroj uvádím původní diplomovou práci.

1 Propria

Jako jmenný znak označujeme vlastní jméno osoby vyjádřené prostředky znakového jazyka (srov. Faltínová, 2005; Stará, 2019). Z tohoto důvodu je první kapitola této práce věnována obecně **vlastním jménům (propríim)**, jejich vzniku a funkcím. Pozornost je pak zaměřena zejména na antroponyma (resp. vlastní jména osobní) a jejich typy, které vzhledem k tématu práce považují za relevantní.

Vznik prvních vlastních jmen (propríi) spadá již do dávné minulosti (Pleskalová, 2014). Souvisí s potřebou od sebe odlišovat jednotlivé členy určité společnosti (vlastní jména osobní, antroponyma; viz dále), a také důležité orientační body v krajině (vlastní jména zeměpisná, toponyma). Vlastní jména tvoří tzv. sekundární jazykový plán neboli druhou vrstvu jazyka, protože se začínají uplatňovat až na vyšší úrovni komunikace (srov. Šrámek, 1999; Pleskalová, 2014). Primární jazykový plán pak tvoří jména obecná (apelativa), která jsou užívána již při jednodušších formách dorozumívání.

Odlišnost mezi propríi a apelativy spočívá především v jiné podstatě kategorie významu, a také jiném rozsahu a cíli fungování (Šrámek, 1999). Apelativum nese zobecňující a zobecněný pojmový význam, jehož prostřednictvím se vztahuje k třídě předmětů nebo jevů (Hladká, 2017a). Konkrétní jednotlivinu (popř. jejich skupinu) může označovat pouze v aktuálních kontextech (např. *Vidíš to **auto**?*). Cílem propria pak je „*pojmenovat daný denotát jako jednotlivinu a v komunikaci ho identifikovat jako jeden prvek dané množiny denotátů téže třídy (téhož druhu), odlišit ho od jiných a určit („lokalizovat“) jeho pozici („umístění“) v systému daných denotátů*“ (Šrámek, 1999, s. 128). Vlastní jméno tedy neoznačuje třídu jevů nebo objektů jako celek, ale pojmenovává a identifikuje daný objekt jako individualizovanou jednotlivinu. Rudolf Šrámek v tomto směru hovoří o onymickém obsahu (významu), jímž se stává komplex funkcí, které jméno plní (Šrámek, 2016), zaručujícím trvalé spojení mezi objektem a jeho vlastním jménem (Šrámek, 1999). Pokud se objeví stejná vlastní jména (např. v České republice typické příjmení *Novák* nebo *Svoboda*), není to dáno shodou takto pojmenovaných objektů, nýbrž shodou a opakováním původní motivace (Šrámek, 2016). Různé objekty pojmenované vlastními jmény jsou mezi sebou nezaměnitelné a onymický význam nemůže být zobecněn v tzv. onymický pojem².

² Z častého opakování některých propríi lze vyvodit jisté společné znaky pojmové povahy, např. *Lhota* = zapadlé místo, *Janek* = hlupák apod., toto zobecňování je ale opřeno o častý výskyt některých propríi, kterým jsou až druhotně přiřazeny některé sémantické vlastnosti pojmové povahy (Šrámek, 2016).

1.1 Vznik proprií

Šrámek (1999) nazývá moment vzniku vlastního jména **propriálně pojmenovacím aktem**. V tomto momentu je pojmenovávatel zároveň tvůrcem jména. Pojmenovávatel ví, co, proč a jak pojmenovává, daný objekt zná a záměrně volí motiv pojmenování i jeho jazykové zpracování. Důležitou roli tu hraje také onymická norma a to, jak se ve společnosti projevuje. Šrámek (1999) však dodává, že při pojmenování nově narozeného dítěte je obvyklé vybírat z již existujícího repertoáru křestních jmen. Pojmenovací akt tu tedy není soustředěn na tvorbu nového jména, nýbrž na volbu, která je ovlivňována mnoha faktory. Těm se podrobněji věnuje např. Knappová (2010). Také Šmilauer (cit. podle Kopečný, 1991) uvádí, že se v rodných jménech mohou odrážet společenské poměry, kulturní proudy nebo proměny náboženského i národního cítění. Knappová (2010) dodává, že soubor jmen, z nichž lze vybírat, obvykle několikanásobně převyšuje počet jmen, která jsou ve společnosti užívána.

V **momentu užívání jmen** se z tvůrce jména stává jeho uživatel, který může tímto (a jedině tímto) propriem daný objekt identifikovat, lokalizovat a odlišit od ostatních objektů (Šrámek, 1999). Do pozadí zde ustupuje všechno to, co odkazuje na moment vzniku jména (např. jeho etymologická průhlednost nebo původní motivace). Většina proprií měla při svém vzniku lexikální význam, ten ale během fungování často ztratila, protože ho díky pevně ustálenému vztahu mezi pojmenováním a pojmenovávaným k plnění onymických funkcí již nebylo zapotřebí (Pleskalová, 2014). V momentu užívání jména stojí tedy na prvním místě konvencionalizovaný vztah mezi daným jménem a objektem (Šrámek, 1999).

1.2 Funkce proprií

Dle Šrámkova (1999) se vymezení a chápání onymických funkcí liší v závislosti na přístupu jednotlivých autorů a neexistuje tak jejich jednotný popis a výčet (srov. Knappová, 2017).

Klasifikací proprií se zabývá např. Knappová (1992). Ta zde vymezuje pět základních (sdružených) funkcí³. Později toto dělení upravuje a rozšiřuje pro heslo *ONYMICKÁ FUNKCE* v Novém encyklopedickém slovníku češtiny (Knappová, 2017). Za hlavní považuje funkce:

1. **nominalizační, identifikační, individualizační**, která se soustředí na vydělení jednotlivého objektu v rámci celku;
2. **diferenciační**, zaměřenou na vzájemný vztah jednotlivých individualizovaných prvků.

³ Jedná se o funkce: (1) **nominační, individualizující**, jinak též **diferenciační**, (2) **asociační, evokační, konotativní**, (3) **sociálně klasifikující, široce zařazující pojmenovávaný objekt z nejrůznějších hledisek**, (4) **deskriptivní, charakterizační** a (5) **expresivní, emocionální**, též **psychologickou** (Knappová, 1992).

Dále vyčleňuje funkce, které se navzájem doplňují, překrývají a nemusí být vždy plně realizovány. Jedná se o funkce:

3. **komunikativní**, která je uskutečňována na základě toho, jak je pojmenováváný jev známý účastníkům komunikace (z užití deminutiva k oslovení lze vyčíst informace o vztahu mluvčího k oslovovanému apod. – např. *Kristýnko*);
4. **asociační, evokační či konotativní**, které upozorňují na jména totožná s existujícími objekty (dříve prodáváný mražený krém *Sněžka*), např. z oblasti kultury (v minulosti oblíbené bonboniéry značky *Maryša*) apod., odkazujícími na souhrn encyklopedických znalostí (*grandhotel Paříž*);
5. **ideologizující, honorifikující a mytizující** (*Masarykovo nádraží, Blaník*);
6. **sociálně klasifikující či lokalizující**, zařazující pojmenováváný objekt do nejrůznějších souvislostí sociálních (např. jméno *Kajetán* volí hlavně divadelníci), náboženských (*Hugo* a *Leo* jsou jména převažující v židovských rodinách), národnostních (jméno *Fritz* zobecňuje Němce, *Ivan* Rusa), kulturních, historických (*Waterloo*), prostorových, časových (*Mici* a *Frici* v literatuře z měšťanského prostředí 2. pol. 19. stol.) aj.;
7. **deskriptivní, charakterizační**, kterou plní všechna popisná pojmenování (*Ústav pro jazyk český AV ČR v. v. i*) a také tzv. *mluvící vlastníma jména*, která do jisté míry charakterizují pojmenováváný objekt (např. přezdívka *Bidlo* nebo *Kudrnáč*);
8. **expresivní, emocionální, též psychologická** související s funkcí **estetickou a poetickou**, které shrnují dojem, jakým jméno působí (např. princezna *Jasněnka*).

Dle Pleskalové (2014) jsou za hlavní funkce proprií obecně považovány zejména funkce **pojmenovací, identifikační a individualizační**, které odpovídají prvním dvěma funkcím, o nichž uvažuje Knappová (2017). Pokud tyto funkce jméno přestane plnit, není již vlastním jménem a může dojít k jeho zániku nebo apelativizaci⁴ (Pleskalová, 2014). Antroponyma (vlastní jména osobní; viz dále) mohou podle Pleskalové (2014) navíc plnit ještě další funkce, a to:

1. **komunikativní – deiktickou**, kterou jména plní zpravidla jen ve spojení s pojmenovanou osobou, která je známá účastníkům řečové situace;
2. **sociální nebo sociálně zařazující**, která odkazuje k tomu, že mnohá křestní jména v minulosti sloužila (a některá stále slouží) jako prostředek zařazení do určité

⁴ Proces, kdy proprium přechází v apelativum (Hladká, 2017b) – např. *Švejk* (konkrétní literární postava) → *švejk* (označení pro horlivého člověka, mazaného ulejšáka) (Ústav pro jazyk český AV ČR, v. v. i., © 2008-2022).

sociální skupiny (dříve např. hypokoristikum⁵ *Manča* pro dívku z vesnice naproti hypokoristiku *Márinka* užívanému pro dívky z města);

3. **deskriptivní (charakterizační)**, která je typická zejména pro přezdívky (např. *Špekáček*), křestní jména ji dnes plní jen v literárních dílech (*Jaromil*, princové *Jasoň* a *Drsoň* apod.);
4. **ideologickou**, kterou plní křestní jména s ideologickou konotací (např. *Fidel* podle komunistického diktátora Fidela Castra);
5. **expresivní**, která je typická zejména pro hypokoristika (míra expresivity ale nemusí být u všech uživatelů jednoho jména stejná – např. hypokoristikum *Káča* v první polovině 20. století označovalo hloupou a protivnou ženu, na přelomu 20. a 21. století se už jednalo o běžně užívané hypokoristikum s kladným citovým zabarvením).

1.3 Antroponyma

Nový encyklopedický slovník češtiny (Pleskalová, 2017b) definuje **antroponymum** jako vlastní jméno jednotlivého člověka (vlastní jméno osobní) nebo skupiny lidí (skupinové antroponymum). Antroponymum v dané společnosti pojmenovává konkrétního člověka a odlišuje ho tak od osob s jinými vlastními jmény (Pleskalová, 2014). Na světě nenajdeme společnost, která by k dorozumívání vlastní jména nepotřebovala. Jak uvádí Faltínová (2005, s. 24), „*osoba bez jména je nepředstavitelná, rozplývá se a nedá se zařadit do žádného kontextu*“.

První antroponyma vznikala na základě apelativ (jmen obecných), která označovala osoby, zvířata, věci, vlastnosti, činnosti a stavy. Tvůrci jména se jeho prostřednictvím snažili jeho nositele charakterizovat a vystihnout jeho (ať už domnělé, skutečné nebo chtěné) vlastnosti (Knappová, 2010), a to buď přímo (např. *bradáč* → *Bradáč*), nebo nepřímo (přeneseně) na základě metafory (*Medvěd* = jméno někoho, kdo je silný a mohutný jako medvěd) či metonymie (*Vlk* = jméno toho, kdo zabil vlka) (Pleskalová, 2014; Pleskalová, 2017b). V minulosti byla antroponymům přikládána magická síla, což dokládají zejména přací a ochranná vlastní jména osobní, která patří k pravděpodobně nejstarším typům antroponym vůbec a, jak uvádí Pleskalová (2014), najdeme je ve všech slovanských jazycích⁶.

⁵ Expresivní obměna neutrálního vlastního jména (ojediněle apelativa) užívaná v neoficiálním prostředí – např. neutrální *Jana* → *Janička* (Pleskalová, 2017a).

⁶ Z období 12.-13. století jsou např. doložena antroponyma *Glúp/Glup* a *Glúpa/Glupa* odvozená ze staročeských adjektiv *glúpý*, *glúp*, *glúpa* označujících záporné vlastnosti. Tato jména měla za úkol odpudit demony právě zdůrazněním smyšlené negativní vlastnosti pojmenovávaného. Ze 13. století pochází také např. jméno *Hrozněta*, které sloužilo k zastrašení démonů (Pleskalová, 2014).

Mezi základní pojmenovávací motivy antroponym dle Pleskalové (2014; 2017b) řadíme:

1. **fyzické a duševní vlastnosti pojmenovávaného** (*Pavel* z lat. *Paulus*, pocházejícího z adjektiva *paulus* = malý, v přeneseném významu skromný; *Pokorný* apod.);
2. **jeho činnost a objekty, ke kterým se vztahuje** (např. *Kolář*, *Loudal*, v literatuře např. holič *Kudrnáč*);
3. **různé události** (*Zbořil*);
4. **společenské postavení** (rychtář → *Richter*; svobodný sedlák → *Svoboda*, dvorský úředník → *Dvořák*);
5. **příbuzenské vztahy** (syn Vítův → *Vítovic*; *Strejček*);
6. **vztah k určitému místu** (bydlel za branou → *Zábranský*; *Lukáš* z latinského *Lucanus* = pocházející z Lukánie).

Jak již bylo zmíněno výše, antroponyma lze rozdělit do dvou hlavních skupin, a to na **vlastní jména osobní** (viz dále) a **skupinová antroponyma** (např. obyvatelské jméno *Pražan* nebo etnonymum *Němec*). Encyklopedický slovník češtiny (Pleskalová, 2017b) uvádí také třetí skupinu antroponym, a to **antroponyma nepravá**, kam řadíme např. vlastní jména mytologických a pohádkových postav (mýtický sochař *Daidalos* nebo princ *Bajaja*), hraček (panenka *Barbie* a její přítel *Ken*) a podobně.

1.4 Vlastní jména osobní

Vlastní jména osobní⁷ jsou dále dělena do několika podskupin (Pleskalová, 2017b), a to na:

1. **rodné / křestní jméno** (*Adam*, *Jana*);
2. **příjmení** (*Novák*, *Nováková*);
3. **oficiální osobní jméno** (např. *Bohuslaus*, *Elisabeth* v administrativních listinách ze 13. stol.);
4. **hypokoristikum** (*Pepík*, *Káča*, *Jaruška*);
5. **příjímí** (*Jíra Hlaváč*, *Markéta Kantorová*);
6. **otčenstvo** (*Sergej Dmitrijevič Kuzněcov*);
7. **přezdívkou** (*Bidlo*, *Kudrnáč*);
8. **živé vlastní jméno** (Jan Křenek z Valašska je ve své rodné obci nazýván *Janek z Benešek*);
9. **jméno po chalupě** (*Jan Sladký po chalupě Kozina*);

⁷ Dále rozdělována jsou také skupinová a nepravá antroponyma, tato práce je však zaměřena zejména na vlastní jména osobní, proto dalšímu dělení nebude věnována větší pozornost.

10. fiktonym⁸ (Hanu Zaňákovou známe jako *Lucii Bílou*).

Vzhledem k tématu této práce budou dále blíže charakterizována pouze **rodná (křestní) jména, příjmení a přezdívk**y.

Rodná (křestní) jména

Rodné (dříve **křestní**) **jméno** a příjmení tvoří dvě základní složky oficiálního pojmenovávacího systému v České republice (Pleskalová, 2014). Rodné jméno se na rozdíl od příjmení (tj. jména rodinného) nedědí, ale je každému po narození zvoleno (viz výše).

Podle rodu (nejen gramatického, ale i přirozeného) jsou rozlišována **vlastní jména mužská** (např. *Josef, Jiří*), **ženská** (*Kristýna, Dagmar* apod.) a **obourodá**, kterých v češtině nenajdeme mnoho (jedná se např. o jméno *Saša*) (Pleskalová, 2014).

Příjmení

Pro české země byla v minulosti typická jednojmennost. Identifikace osob jedním jménem se však s narůstajícím počtem obyvatel ukázala jako nedostačující (Knappová, Sloboda, 2017). Z toho důvodu začala být od 13. století ke křestním jménům připojována i různá další označení, nazývaná příjmi. V 2. polovině 20. století se pak z vybraných příjmí stala **příjmení** (Pleskalová, 2017d). Pleskalová (2014) rozlišuje pět hlavních typů současných českých příjmení (tři první typy se podle ní v češtině vyskytují velice často). Řadí mezi ně:

- a) **příjmení utvořená z antroponym** (např. *Filip, Pavelka, Havlík*);
- b) **příjmení utvořená z vlastních nebo obecných místních jmen** (Plzeň → *Plzák*; bydlí na konci obce → *Konečný*; nově přichozí obyvatelé → *Novák, Nováček* atp.);
- c) **příjmení utvořená ze sloves nebo deverbálních⁹ substantiv** (*Tesař, Pospíchal, Procházka*);
- d) **příjmení vytvořená z adjektiv vztahujících se k tělesným a duševním vlastnostem nebo stáří pojmenovaného** (*Veselý, Pokorný, Starý* apod.);
- e) **příjmení utvořená ze substantiv**, v rámci kterých se prosadila některá příjmení (např. *Dvořák, Vlček, Svoboda*).

Proces odvozování ženských podob příjmení z příjmeních mužských nazýváme přechylování (Knappová, Sloboda, 2017). Tradičně se tak děje s využitím přípony –ov(á) (např. *Horák* → *Horáková*). U příjmení ve tvaru přídavného jména (např. *Veselý, Šťastná*)

⁸ Pleskalová (2017b) definuje fiktonym jako „*jméno přijaté k zatajení pravého jména*“. Dále pak vyděluje pseudonym, není však jasné, jak se od sebe tyto dva typy osobních vlastních jmen liší. Dle hesla *FIKTONY*M v Novém encyklopedickém slovníku češtiny (Pleskalová, 2017c) je pseunonym fiktonymem pro osobu. Vedle něj pak stojí tzv. kryptonym, tj. fiktonym pro místo, věc, akci apod.

⁹ Jména utvořená derivací ze sloves (Karlík, 2017).

se ženská podoba vytváří přechodem k ženskému adjektivnímu paradigmatu (tedy např. Veselý → *Veselá*).

K příjmením i rodným jménům je v části věnované vlastnímu výzkumu často odkazováno.

Přezdívky

Přezdívky jsou na rozdíl od rodného jména a příjmení vlastními jmény neúředními (Pleskalová, 2014). Přezdívku člověk dostane buď od svého okolí, nebo si ji z různých důvodů může vymyslet sám (např. pro potřeby počítačových her). Většinou se vztahuje ke vzhledu, vlastnosti, určité činnosti, původu apod. pojmenovaného. Navíc se v ní také může odrážet pozitivní nebo negativní hodnocení. Kromě základních onymických funkcí tak přezdívky mohou plnit také funkci charakterizační a expresivní (Kvíčalová, 2018). Kvíčalová (2018), která se ve své práci zabývá přezdívkami v dětském kolektivu, navrhuje jejich následující dělení:

- a) **přezdívky vzniklé z osobních jmen:** přezdívky vzniklé z rodných jmen (*Kubajs*), z příjmení (*Dvořka*), z rodného jména a příjmení zároveň (Jarda Štrybl → *Štarda*), přezdívky vzniklé podle monogramu (*Dýdý*);
- b) **přezdívky podle vzhledu a tělesných vlastností nositele** (*Hroch, Nosál*);
- c) **přezdívky podle chování, povahy, charakteru, vlastností nositele apod.:** přezdívky podle povahy a charakteru (*Ubulínek*); chování a temperamentu (*Ďáblík*); vlastností, schopností, znalostí a šikovnosti, zručnosti (*Liška, Dřevák*); podle fyzické zdatnosti (*Kamzík*); podle zvyku nebo zlozvyku (*Chrasťa, Žužla*); ostatní přezdívky související se schopnostmi nositele;
- d) **přezdívky podle zálib a preferencí nositele:** přezdívky podle zájmu nebo koníčku (*Ajták*); podle oblíbeného jídla (*Borůvka*); podle oblíbeného zvířete (*Myška*); podle typické nebo oblíbené barvy oblečení či podle nápisů (*Žlutásek*); podle oblíbené rostliny, talismanu, věci nositele (*Fialka, Špendlík*); podle oblíbené osobnosti (*Šumi*);
- e) **přezdívky podle literárních, filmových a pohádkových postav** (*Pipi, Červenáček*);
- f) **přezdívky vzniklé z přeřeknutí a častých průpovědek** (denně své okolí ujišťuje, že „je to katastrofa“ → *Katastrofik*);
- g) **přezdívky podle rodinných příslušníků, blízkých osob, podle původu, přezdívky sloužící k rozlišení dětí stejných jmen** (za tímto účelem bývají často užívána

hypokoristika – např. *Káčá*; ve skautských oddílech také např. *Křemilek* = mladší bratr někoho s přezdívkou *Vochomůrka*);

h) přezdívky vzniklé na základě příhody, neobvyklé situace (lezl ze třídy oknem → *Kájínek*).

Uvedené třídění, vytvořené na základě motivace vzniku přezdívek, se v mnohém podobá kategorizaci jmenných znaků, kterou navrhuje Faltínová (2005; viz dále kapitola [Klasifikace jmenných znaků v českém znakovém jazyce](#)). Tato skutečnost poukazuje na jistou podobnost mezi přezdívkami a jmennými znaky. Tomu se o něco podrobněji věnuji v následující kapitole.

2 Jmenné znaky

V komunitě Neslyšících plní základní onymické funkce **jmenné znaky**. Potřeba vytvořit si vlastní systém jmen vyplývá z toho, že znakové jazyky jsou jazyky vizuálně-motorické, a vlastní jména mluveného jazyka, založeného na audio-orální bázi, tak nejsou pro Neslyšící dostačující (McKee et al., 1999). Jak uvádí Yau a He (1989), jméno v mluvené a psané formě nemá zejména pro dítě, které neslyší a neumí číst, žádný význam.

Neslyšící tedy užívají dva druhy jmen: oficiální jména získaná při narození (jména mluveného jazyka) a jmenné znaky, které představují osobní vlastní jména vyjádřená prostředky znakového jazyka (Stará, 2019). Jmenný znak „*Neslyšícího nejen označuje a vymezuje vůči ostatním jedincům, ale i spoluurčuje jeho identitu*“ (Faltínová, 2005, s. 97). Studium jmenných znaků tak poskytuje vhled do vztahu mezi znakovým jazykem, sociální interakcí a identitou (McKee et al., 1999).

Forma jmenných znaků a zvyky spojené s jejich užíváním se napříč různými znakovými jazyky a komunitami Neslyšících značně liší¹⁰ (McKee et al., 1999; Supalla, 1992), stejně jako se odlišují pojmenovovací systémy napříč různými státy a společenstvími (Lawson, 2016). Dle Lutzenberger (2018) však etymologické studie ukazují, že u jmenných znaků v různých znakových jazycích často nacházíme stejnou motivaci. Jmenné znaky napříč znakovými jazyky jsou často motivovány např. formou nebo významem jména jedince pocházejícím z mluveného jazyka nebo jeho osobní charakteristikou.

Jak vyplývá ze subkapitoly [Vlastní jména osobní](#), tento druh motivace (tedy jméno osoby nebo její charakteristika) je typický také pro přezdívky. Z tohoto důvodu bývají jmenné znaky k přezdívkám často přirovnávány (srov. Meadow, 1977). Paaes (2010) navíc uvádí, že deskriptivní jmenné znaky jsou mnohdy jako přezdívky překládány. Je však důležité si uvědomit, že jmenné znaky nejsou pouhými přezdívkami, nýbrž standardním označením jednotlivce v rámci komunity Neslyšících (McKee et al., 1999; Börstell, 2017). Neslyšící kromě toho používají i speciální jmenné znaky ve funkci přezdívek tak, jak je známe z mluvených jazyků. Je tomu tak například ve skautském oddílu neslyšících Potkani. Vůdce oddílu Jan Semerád např. dostal přezdívku Křeček. Ačkoli má svůj vlastní jmenný znak (JAN) SEMERÁD, v rámci aktivit skautského oddílu je označován znakem KŘEČEK, tedy přezdívkou (53. skautský oddíl neslyšících Potkani, 2020). Také Faltínová (2005) uvažuje o „znakových přezdívkách“, definuje je však jako negativní deskriptivní znaky, které mají za účel dotyčného vyprovokovat.

¹⁰ Z tohoto důvodu je v této práci jmenným znakům v jiných znakových jazycích věnována pozornost pouze tehdy, kdy to považuji za relevantní, tedy např. za účelem porovnání některých jevů.

2.1 Rozdíl mezi jmenným znakem a jménem v mluveném jazyce

Odlišností mezi jmennými znaky a jmény v mluvených jazycích lze najít celou řadu (Faltínová, 2005). Jmenné znaky jsou totiž tvořeny specifickými prostředky znakového jazyka, které se liší od jazykových prostředků jazyka mluveného (Faltínová, 2008).

O dvou důležitých rozdílech mezi jmény v mluveném jazyce a jmennými znaky hovoří Supalla (1992). První se týká počtu výrazů, kterými je vlastní jméno tvořeno. V mluvených jazycích se většinou setkáváme s tím, že osobu pojmenováváme křestním jménem a příjmením (v některých případech se uplatňuje i tzv. jméno prostřední), jmenný znak je však tvořen pouze jedním výrazem. Supalla (1992) dále uvádí, že ze jmenných znaků nelze vytvořit deminutivum.

Dubuisson a Desrosiers (1994) za jeden z největších rozdílů považují fakt, že jmenné znaky nejsou na rozdíl od jmen mluveného jazyka užívány k oslovení a upoutání pozornosti. Yau a He (1989) k tomu poznamenávají, že pokud se na nás neslyšící adresát ne dívá, cokoli znakovat nemá smysl. Zrakový kontakt je totiž pro komunikaci ve znakovém jazyce nutnou podmínkou (Stará, 2019). K upoutání pozornosti tak neslyšící využívají prostředků neverbálního charakteru, tedy např. poklepání na rameno (Kosinová, 2008), popřípadě zamávání v zorném poli osoby, se kterou chtějí navázat konverzaci (Supalla, 1992).

Jmenné znaky jsou tak většinou užívány v nepřítomnosti označované osoby, popřípadě i pokud přítomna je, ale mluví se o ní ve 3. osobě (Faltínová, 2005). V tomto případě dle Novákové (2022, roz.) vždy záleží na konkrétní situaci. Pokud se jedná o malou skupinu lidí, ve které lze na člověka, o němž mluvíme, jednoduše ukázat, jmenný znak pravděpodobně užit nebude. V případě, že je to něčím ztíženo (např. větším počtem přítomných osob), bude jmenný znak užit, i když je osoba součástí konverzace.

Co se týče užívání jmenných znaků k oslovení, dochází v tomto ohledu ke změnám v souvislosti s rozvojem technologií (R. Nováková, 2022, roz.). Ačkoli v běžné komunikaci tváří v tvář stále platí, že jmenné znaky k oslovení užívány nejsou, jinak je tomu v případě zasílání zpráv ve formě videí prostřednictvím sociálních sítí, jako je např. WhatsApp nebo Facebook Messenger, které jsou neslyšícími hojně využívány. V tomto případě je totiž běžné začít takové video nejen pozdravem, ale také jmenným znakem adresáta, aby bylo zřejmé, komu je zpráva určena (R. Nováková, 2022, roz.). Můžeme se tedy domnívat, že v této situaci jmenný znak plní funkci podobnou oslovení.

Dubuisson a Desrosiers (1994) dále uvádějí, že jmenné znaky nejsou (na rozdíl od jmen v mluveném jazyce) „povinné“ a jejich přidělení až na specifické případy¹¹ nepovažují za nutné. S tím ale Faltínová (2005) nesouhlasí. Jmenných znaků je totiž (jak již bylo zmíněno výše) zapotřebí k referování o třetí osobě. Jak Faltínová (2005) píše, v tomto případě sice můžeme použít apelativum nebo zájmeno, to vše ale jen za předpokladu, že jiné jazykové nebo mimojazykové okolnosti zabrání nedorozumění. Dále dodává, že je také možné danou osobu popsat (popř. její jméno vyhláskovat), to ale neodpovídá požadavku jazykové ekonomie¹². Tyto procesy se podle ní „*dají nahradit jediným jednoduchým aktem: vyčleněním dané osoby jako jednotliviny, jejím specifikováním pomocí ‚nálepký‘, která patří pouze této osobě*“ (Faltínová, 2005, s. 41).

2.2 Nabytí jmenného znaku

Jak uvádí Faltínová (2005), neslyšící svůj (první) jmenný znak získá tehdy, když se stane součástí komunity Neslyšících, což bývá většinou ve škole. Tato skutečnost vyplývá z toho, že jen několik málo procent neslyšících dětí se narodí neslyšícím rodičům a s kulturou Neslyšících tak přicházejí do styku až později (Komorná, 2008).

Faltínová (2005) uvádí, že v případě, že se dítě narodí do neslyšící rodiny, je v Česku zvykem, aby pro něj jeho rodiče používali inicializované, popř. obecné jmenné znaky, a to až do té doby, než dítěti jeho vlastní jmenný znak přidělí někdo z vnější komunity Neslyšících. O několik let později (Stará, 2019) ale hovoří o nové tendenci přidělit dítěti (často již krátce po narození) jmenný znak, většinou deskriptivní, a to bez ohledu na to, jestli dítě slyší nebo neslyší. To potvrzuje také Radka Nováková (2022, roz.). Ta tento posun spojuje s větší hrdotí Neslyšících na členství v komunitě a na vlastní jazyk. Stará (2019) předpokládá, že u neslyšících dětí, které svůj znak získaly od neslyšících rodičů a jež budou později obklopeny dalšími Neslyšícími (jak dětmi, tak dospělými), může v průběhu školní docházky dojít ke změně jejich jmenného znaku.

Z uvedeného vyplývá, že jmenné znaky přidělují Neslyšící. V Börstelově (2017) výzkumu, který se zabýval jmennými znaky ve švédském znakovém jazyce, se ale vyskytly také případy, kdy znak dotyčnému přidělila slyšící osoba. To ale, jak potvrzuje Nováková (2022, roz.), není v komunitě českých Neslyšících běžné. Dodává však, že se ojediněle objevují situace, kdy si slyšící vymyslí svůj vlastní jmenný znak. Takový znak se Neslyšícím

¹¹ Dubuisson a Desrosiers (1994, s. 250) za jeden z těchto případů považují situaci, kdy dozorcí na internátu při škole pro neslyšící v Guangzhou museli žákům již během týdne po jejich příjezdu přidělit jmenné znaky, a to pro účely zaznamenávání docházky na pravidelných nástupech. Tuto situaci popisují Yau a He (1989).

¹² Jazyková ekonomie bývá chápána jako snaha ušetřit jazykové prostředky, ale také energii vynaloženou na jejich užívání. Cílem jazykové ekonomie je zvýšení efektivity a účelnosti komunikace (Svobodová, 2010).

leckdy může zdát zvláštní, a pokud se rozhodnou ho používat, musí dojít k úpravám (např. ke změně pohybu nebo tvaru ruky), aby jmenný znak lépe odpovídal tomu, na co jsou zvyklí.

Zajímavé je, že mezi Neslyšícími také může dojít k přenosu jmenného znaku z jedné osoby na druhou, a to i v případě, že druhá osoba postrádá rys, který vznik daného znaku motivoval¹³ (srov. Faltínová, 2005). Znak může být přenášen z generace na generaci, v takové situaci je možné pro odlišení nositelů stejného znaku spolu s ním užíván např. znak SYN (pro označení mladšího nositele znaku), OTEC (pro označení staršího nositele znaku) apod., popřípadě další jmenný znak pro křestní jméno jedince.

V jiném případě může žena po svatbě převzít jmenný znak svého manžela, podobně jako je v České republice zvykem změnit si příjmení (srov. Faltínová, 2005). Faltínová (2005) hovoří i o případu, kdy ženě, která převzala jmenný znak svého manžela, tento znak zůstal i po rozvodu, a to i když si našla jiného partnera s jiným jmenným znakem.

2.3 Jmenné znaky pro slyšící osoby

Jak uvádí Supalla (1992), slyšícím lidem v minulosti jmenné znaky přidělovány nebyly, protože k tomu Neslyšící jednoduše neměli důvod. Výjimkou mohli být učitelé ve školách pro neslyšící nebo slyšící děti neslyšících rodičů. Tato situace se ale v souvislosti s narůstající popularitou studia znakových jazyků a častějším kontaktem neslyšící menšiny se slyšící většinou změnila (Paales, 2011). V současnosti je přidělování jmenných znaků slyšícím osobám běžnou praxí. Navíc již dávno neplatí, že by osoby, které mají jmenný znak, nutně musely být členy komunity Neslyšících nebo se v ní angažovat. Hlavní roli hraje to, zda se o dotyčném člověku v komunitě Neslyšících (dostatečně často) mluví. Jmenné znaky jsou tak přidělovány i veřejně známým osobnostem (politikům, sportovcům apod.), které o komunitě Neslyšících nemusí vůbec nic vědět (McKee, 2016).

Supalla (1992) jmenné znaky amerického znakového jazyka rozděluje do dvou skupin, které považuje za tradiční. Jedná se o znaky arbitrární (ty lze ztotožnit se znaky inicializovanými, viz dále), které v americkém znakovém jazyce převládají, a deskriptivní (viz dále). Slyšícím jsou podle něj přidělovány jmenné znaky netradiční, vznikající jako důsledek kontaktu mezi slyšícími a Neslyšícími. Jde o kombinaci dvou předchozích typů, která by však podle něj měla být přípustná pouze v případě, že se jedná o vtip v rámci

¹³ Nejde ale jen o přenos znaku v rodině. Faltínová (2005) uvádí případ, kdy pro jednoho z respondentů neslyšící začali používat jmenný znak osoby, která měla stejné příjmení, a to aniž by mezi nimi byl jakýkoli příbuzenský vztah. Stará (2019) se domnívá, že má tento proces obdobu u příjmení mluveného jazyka. Ta původně vyjadřovala vlastnost jeho nositele (např. *Veselý, Hrabě*), předáváním z generace na generaci, z manžela na manželku apod. se však původní motivace vytratila.

komunity Neslyšících¹⁴. Znaky tohoto typu jsou ale také často přidělovány např. slyšícím studentům amerického znakového jazyka. Podle Suppaly (1992) pro to mohou existovat dva důvody. Slyšící mají často pocit, že každý jmenný znak musí mít nějaký význam, což ale v komunitě amerických Neslyšících, kde převažují znaky arbitrární, neplatí. Může se tak jednat o snahu Neslyšících jim vyhovět a použít obvyklejší formu jmenného znaku v kombinaci s tou, kterou slyšící očekávají. Druhou možností je, že se takto Neslyšící snaží „vyčlenit“ a jasně „označit“ slyšící osoby. Zajímavé ale je, že netradiční jmenný znak přesto mají i někteří američtí Neslyšící.

Ze zahraničních autorů se jmenným znakům pro slyšící osoby dále věnovala např. Liina Paales (2011). Ta je na základě vzorku jmenných znaků pro slyšící osoby z několika znakových jazyků rozděluje do tří hlavních kategorií, a to na:

- 1. znaky pro osoby s vazbami na komunitu Neslyšících**, kam zařazuje jmenné znaky pro učitele na školách pro neslyšící, tlumočníky znakového jazyka, výzkumníky zabývající se znakovými jazyky a kulturou Neslyšících a slyšící děti neslyšících rodičů;
- 2. znaky pro veřejně známé osobnosti**, kam spadají jmenné znaky pro politiky, sportovce, spisovatele, zpěváky apod.;
- 3. znaky pro náboženské postavy**, kam zařazuje např. jmenné znaky postav z Bible¹⁵ nebo jmenné znaky svatých.

Jinak ale Paales (2011) konstatuje, že ve znakových jazycích, ze kterých pocházel zkoumaný vzorek jmenných znaků, se z lingvistického hlediska jmenné znaky pro Neslyšící a pro slyšící od sebe nijak neliší. Rozdíl však spatřuje v tom, jak jsou jmenné znaky těmito dvěma skupinami vnímány.

Otázce, zda se jmenné znaky pro slyšící osoby v českém znakovém jazyce nějak odlišují od těch, které si Neslyšící dávají mezi sebou, se ve své diplomové práci věnuje Faltínová (2005). Ta za jeden z rozdílů považuje jev, kdy se pro slyšícího v jeho přítomnosti nebo na veřejnosti používá znak oficiální, ale současně pro něj existuje ještě jiný znak, který mezi sebou používají pouze Neslyšící. Oficiální jmenný znak podle Faltínové (2005) Neslyšící vymyslí proto, aby se vyhnuli nesouhlasu či pohoršení ze strany slyšícího. K tomu může dojít v tehdy, kdy je slyšícímu přidělen znak s negativní motivací nebo negativními

¹⁴ Jako příklad Supalla (1992, s. 12) uvádí znak pro prezidenta Nixona. V tomto případě je znak LIE (lež/lhát) modifikován změnou tvaru ruky na tvar odpovídající písmenu N v americké prstové abecedě. Význam tohoto znaku lze tedy volně přeložit jako „lhář Nixon“.

¹⁵ Těm se u nás v bakalářské práci s názvem Biblická osobní vlastní jména v českém znakovém jazyce věnovala Marie Mikulíková (2016).

konotacemi. V souladu s primárně vizuálním vnímáním světa v komunitě Neslyšících je totiž přirozené přidělit jmenný znak motivovaný nejvýraznějším rysem vzhledu, popř. chování osoby, což slyšící mohou v některých případech považovat za neslušné a urážlivé. Mezi Neslyšícími jsou však znaky s „negativní motivací“ vnímány neutrálně. Faltínová (2005) jako příklad uvádí např. znak VELKÝ-ZADEK pro neslyšící dívku, která o svém znaku ví a nevádí jí, i když by mohl být vnímán negativně. Případ, kdy sám Neslyšící považuje svůj jmenný znak za urážlivý, pak Faltínová (2005) spojuje s jeho větším začleněním do slyšící společnosti.

Tyto „tajné“ znaky ale Neslyšící používají jak pro slyšící, tak pro některé Neslyšící (Faltínová, 2005). Ty se však o těch pro slyšící zřejmě odlišují svou podstatou. Zatímco „tajné“ znaky pro slyšící jsou utajovány kvůli kulturním odlišnostem, ty označující Neslyšící primárně slouží k posměškům. I v tomto případě lze ale najít výjimky (srov. Stará, 2019). Podle Staré (2019) je těžké najít hranici mezi tím, kdy se jedná pouze o funkční označení dané osoby, a tím, kdy se znak stává urážlivým a hanlivým. Podle Novákové (2022, roz.) lze to, zda je znak s negativní motivací myšlen neutrálně, nebo je jeho účelem dotyčného zesměšnit, poznat podle mimiky doprovázející produkci znaku.

Dle Faltínové (2005) se ale v rámci české komunity Neslyšících nejedná o jediný rozdíl mezi jmennými znaky pro slyšící a Neslyšící. Na základě výpovědi jednoho z respondentů se totiž také domnívá, že slyšící častěji dostávají jmenné znaky inicializované, i když uvnitř komunity Neslyšících převládají spíše znaky deskriptivní. Pro tuto domněnku však jinak nemá žádný důkaz, proto ji předkládá pouze jako podnět k dalšímu výzkumu.

Obecně u nás v komunitě Neslyšících na přidělování znaků slyšícím panují různé názory (R. Nováková, 2022, roz.). Někteří Neslyšící se podle Novákové (2022, roz.) domnívají, že by se slyšícím jmenné znaky vůbec dávat neměly, protože nejsou součástí komunity Neslyšících. Navíc lze pozorovat klesající tendenci přidělovat originální jmenné znaky studentům, kteří nastoupí do kurzu českého znakového jazyka. Nováková (2022, roz.) uvádí, že ačkoli dříve bylo zvykem jim jejich vlastní jmenný znak vymyslet, dnes jsou pro ně používány spíše jmenné znaky obecné či inicializované. To, zda dotyčný svůj originální jmenný znak dostane, pak záleží na tom, zda s komunitou Neslyšících zůstane v kontaktu.

3 Klasifikace jmenných znaků v českém znakovém jazyce

Klasifikaci jmenných znaků v českém znakovém jazyce se ve své diplomové práci s názvem *Propriálně pojmenovací akty v českém znakovém jazyce* věnovala Radka Faltínová (2005). Ačkoli by si toto dělení, navržené již před více než 15 lety, vzhledem k vývoji českého znakového jazyka spolu s některými tendencemi spojenými se jmennými znaky zasloužilo revizi (srov. Šestáková, 2018; Nováková, 2021), stále se jedná o nejrozsáhlejší práci věnovanou jmenným znakům v českém znakovém jazyce obecně. V této práci proto bude kategorizace popsána tak, jak byla původně navržena, bude však také průběžně komentována.

Faltínová (2005) jmenné znaky rozděluje do tří hlavních kategorií¹⁶. Činí tak na základě jejich významu, sémantické průhlednosti a závislosti na mluveném jazyce, v případě znaků na mluveném jazyce nezávislých pak na základě jejich mimojazykové motivace (Faltínová, 2005). Vedle tří hlavních kategorií uvádí další dvě méně významné (zde uvedeny v podkapitole [Další kategorie jmenných znaků](#)), které však dělení obsahuje spíše pro úplnost.

3.1 Obecné (tradiční) jmenné znaky

Kategorie **obecných (tradičních) jmenných znaků** se od ostatních liší tím, že obsahuje pouze jmenné znaky pro křestní jména. Znaky v této kategorii mají dle Faltínové (2005) delší tradici a užívají se pro více osob na základě jejich oficiálních křestních jmen, což pro jiné skupiny není typické. Podle sémantické motivace tyto znaky dále dělí do několika podkategorií:

1. **Souvislost s legendami o svatých**, kategorie obsahující znaky pro jména motivované legendami o svatořečených (LUDMILA → odkazuje k šátku, kterým byla uškrcena; MARIE → motivace Ježíšovými stigmaty; ŠTĚPÁN → souvislost s jeho ukamenováním, resp. dopadáním kamenů na hrud'...);

¹⁶ Zřejmě by se nabízela otázka, proč Faltínová (2005) znaky nerozděluje podle toho, zda je jmenný znak vnímán jako křestní jméno nebo příjmení. To však u některých znaků nelze jednoznačně určit (Faltínová, 2005). Obecně se ale jmenné znaky vážou spíše k příjmením, a to zejména z toho důvodu, že v jedné skupině bude pravděpodobně méně lidí se stejným příjmením než s křestním jménem. V současné době lze ale pozorovat tendenci přiřazovat jmenné znaky i ke křestním jménům, což dle Novákové (2022, roz.) donedávna nebylo obvyklé, resp. k tomu bylo přistupováno zejména v případech, kdy bylo zapotřebí odlišit dvě osoby se stejným zděděným jmenným znakem (viz kapitola [Nabytí jmenného znaku](#)).

2. **Na základě mluveného jazyka**, kam zařazuje ty znaky, které jsou kódovány pomocnými artikulačními znaky¹⁷ (DAVID → PAZ pro D, MAGDA → PAZ pro G);
3. **Jiná motivace** (KAREL → odkaz ke králi Karlu IV., MICHAL/MICHAELA → odpovídá znaku MEDVĚD – odvozeno od deminutiva m/Miša, které se může vztahovat i k medvědovi...);
4. **Nejasná motivace** (ADAM, BARBORA, JOSEF...);
5. **Modifikované**, jejichž forma byla upravena za účelem rozlišení dvou osob se stejným znakem (např. obecný znak FRANTIŠEK modifikovaný pomocí číslovky 3 jako označení pro třetího Františka v rodině).

3.2 Jmenné znaky závislé na mluveném jazyce

Skupina **jmenných znaků závislých na mluveném jazyce** se (stejně jako i kategorie následující) od obecných jmenných znaků odlišuje tím, že u těchto znaků (až na výjimky zmíněné v kapitole [Nabytí jmenného znaku](#)) nepředpokládáme jejich platnost pro více osob (Faltínová, 2005). Pokud tedy například ženě se jménem Barbora bude přidělen znak BERUŠKA (motivovaný deminutivem Baruška, srov. Faltínová, 2005), nebude používán i pro ostatní dívky se stejným jménem, nýbrž jen pro tuto konkrétní Barboru.

3.2.1 Inicializované jmenné znaky

Inicializaci lze v rámci českého znakového jazyka definovat jako „*využití manuální reprezentace grafému z odpovídajícího slova mluveného jazyka k vytvoření pojmenování ve znakovém jazyce*“ (Šestáková, 2018, s. 18).

Faltínová (2005) inicializované znaky rozděluje na základě toho, od kterého typu vlastního jména byly odvozeny, tedy jestli **(1) podle křestního jména** (Klára → K), **(2) podle příjmení** (Homoláč → H) nebo podle **(3) křestního jména i příjmení** (žena, jejíž křestní jméno i příjmení začínají na V → VV). První dvě skupiny pak člení podle toho, zda je znak kódován pomocí prstové abecedy nebo pomocných artikulačních znaků, popř. podle toho, zda je primárně inicializovaný znak nějakým způsobem modifikován (např. přidáním pohybu, umístěním apod., které v takovém případě tvoří význam navíc). Zda se jedná o prstovou abecedu jednoruční nebo dvouruční Faltínová (2005) v kategorizaci nerozlišuje.

¹⁷ Pomocné artikulační znaky (PAZ) převádějí mluvený jazyk do vizuálně-motorické podoby (Hudáková, 2008). Primárně byly určeny pro výuku výslovnosti, často se s nimi ale setkáváme při podpoře odezírání. Pomocný artikulační znak (tzn. určitá poloha, popř. pohyb ruky) je přiřazen každé hlásce – upozorňuje na správnou polohu mluvidel, specifika výdechového proudu (pocit tepla nebo naopak chladu, nárazu apod.), na chvění mluvidel při tvoření znělých souhlásek a podobně (Hudáková, 2008).

3.2.2 Transliterované jmenné znaky

Transliterované jmenné znaky Faltínová (2005) dále dělí do tří podskupin, a to na:

1. **doslovný překlad příjmení¹⁸**, kdy dochází k převodu apelativního významu příjmení do znakového jazyka (Veselý → VESELÝ; Komorná → SLUHA...);
2. **kalky – mylný překlad jedné nebo více částí jména mluveného jazyka**, které vznikají snahou převést apelativní význam příjmení do znakového jazyka, při níž však dojde k omylu, popř. se může jednat o záměr a hru s jazykem (Michaela → MYŠ; Matušková → MÁ-TUŽKA-KOV...);
3. **na základě podobnosti jména mluveného jazyka s jiným slovem mluveného jazyka** – znaky v této skupině jsou podobné té přechozí, nejedná se ale o překlad, nýbrž o využití asociace s jazykovou hrou (Eliška → LIŠKA; Píša → PSÁT...).

V rámci druhé a třetí skupiny Faltínová (2005) rozlišuje jmenné znaky podle toho, zda byly vytvořeny na základě křestního jména (Aneta → A-NE-TA; Barbora → BRAMBORA) nebo příjmení (Hejnová → HEJ-NOVÁ; Horáková → HORY).

Domnívám se, že není vždy zcela jasné, jak Faltínová (2005) rozlišuje mezi kalkem a znakem založeným na podobnosti jména s jiným slovem mluveného jazyka. Jedno z možných řešení tohoto problému představuje Šestáková (2018). Ta na základě práce Matuškové (2008) za kalk považuje všechny typy znaků, které Faltínová (2005) řadí do kategorie jmenných znaků transliterovaných.

3.3 Jmenné znaky nezávislé na mluveném jazyce / deskriptivní

Deskriptivní znaky tvoří ve výzkumu Radky Faltínové (2005) nejobsáhlejší kategorii (z celkového počtu 305 do této skupiny spadalo 141 jmenných znaků). Faltínová (2005) mezi nimi nachází mnoho podtypů.

1. **Na základě vnější charakteristiky – přímý popis** – znaky spadající do této podkategorie vycházejí z vizuální charakteristiky osoby. Podle konkrétní motivace je lze rozdělit do několika skupin:
 - a) **vlasý** (COP → jmenný znak pro dívku, která odmala nosila copy...);
 - b) **obličej** (ČERVENÉ TVÁŘE → jmenný znak pro děvče s červenými tvářemi...);

¹⁸ Faltínová (2005) se sice setkala také s doslovným překladem křestního jména, ten však svou povahou spadl do kategorie obecných jmenných znaků.

- c) **tělo** (např. MALÉ RUCE → jmenný znak muže s nápadně malýma rukama...);
- d) **oblečení** (PRUHY → jmenný znak pro osobu, která často nosí oblečení s pruhy...);
- e) **chůze** (klasifikátor chůze odkazující ke stylu chůze typickému pro danou osobu);
- f) **ozdoba** (NÁUŠNICE, PIERCING NA NOSE...)
- g) **postižení** (BRÝLE → znak pro člověka, který špatně vidí a nosí brýle; ŠMAJDAT → jmenný znak dívky po obrně,...).

2. **Na základě vnější charakteristiky – odvozené**, kam zařazuje jmenné znaky s uplatněním metafory a metonymie. Znaky z této skupiny jsou nejsou založeny na vizuálním rysu jako takovém, nýbrž na asociaci s ním spojené. Shodně s předchozí podkategorií je Faltínová (2005) rozděluje dle konkrétní motivace.

- a) **vlasý** (PARUKA → jmenný znak člověka, jehož vlasý vypadají jako umělé...);
- b) **obličej** (PYŠNÝ → jmenný znak pro osobu, která má zvednutou špičku nosu – „mít nos nahoru“);
- c) **tělo** (jmenný znak PAMELA pro ženu s postavou podobnou herečce Pamele Anderson);
- d) **oblečení** (CHAMELEON → jmenný znak pro muže, který pokaždé nosí oblečení jiné barvy);
- e) **postižení** (SOVA → jmenný znak pro člověka, který nosí silné brýle...).

3. **Na základě vnitřní charakteristiky – přímý popis** – tato kategorie obsahuje znaky, které vycházejí z osobností charakteristiky osoby (např. jmenný znak STYDĚT-SE pro ženu, která na okolí působí stydlivě).

4. **Na základě vnitřní charakteristiky – odvozené**, kam patří znaky, které stejně jako v předchozí kategorii vycházejí z osobnosti jedince, jedná se však opět o asociace s ní spojené (jmenný znak MASKA pro osobu, která se přetvařuje...).

5. **Podle oblíbené činnosti** (např. znak STEPOVAT pro dívku, která miluje step).

6. **Podle příhody** (chybně artikulovaný znak ŠKOLA pro někoho, kdo ho legračně spletl).

7. **Podle věci** (jmenný znak STOPKY pro muže, který na krku nosíval stopky).

8. **Podle oblíbené postavy** (jmenný znak původně přidělený Michaelovi Jacksonovi pro člověka, který tancuje podobně jako on).

9. **Podle zvířete** (modifikovaný znak DELFÍN pro dívku, která miluje delfíny);
10. **Podle typického gesta** (např. jmenný znak pro Václava Havla – tvar ruky V = symbol vítězství).
11. **Podle typické promluvy** (znak NEVÍM jako jmenný znak pro osobu, která často neznala význam slov).
12. **Podle místa** (znak PLZEŇ pro muže, který se do Prahy přistěhoval z Plzně).
13. **Podle čísla v mateřské či základní škole** – znaky v této skupině odkazují k číslům, která byla dětem přidělena v mateřské nebo na základní škole.

3.4 Další kategorie jmenných znaků

Na závěr Faltínová (2005) uvádí dvě méně početné kategorie jmenných znaků, a to **kombinované jmenné znaky**, kam spadají znaky se smíšenou motivací či strukturou (např. znak LUK pro muže s křestním jménem Lukáš, jehož koníčkem je navíc výroba luků) a **jmenné znaky s nejasnou motivací nebo neprůhledným významem**, kam zařazuje znaky, jejichž motivaci nezjistila nebo kterým dostatečně nerozuměla. Patří sem podle ní např. jmenný znak WIESNER, jehož původ respondent neznal a k němuž si Faltínová (2005, s. 87) poznamenává: „(? naznačení svalů na levé paži)“. My ale původ tohoto znaku díky Haně Wiesnerové (2021, soukr. kom.), manželce muže, kterému tento jmenný znak patří, známe. Jedná se o znak předávaný z generace na generaci (a také z manžela na manželku), jehož motivaci musíme hledat u dědečka Martina Wiesnera, který se věnoval boxu. Faltínová (2005) správně poznamenává, že se jedná o naznačení svalů na levé paži – tento jmenný znak opravdu odkazuje ke svalům, které jakožto boxer měl.

Z uvedeného vyplývá, že kategorie znaků, jejichž motivace je nejasná nebo mají neprůhledný význam, je velmi subjektivní a závislá na složení respondentů. Byla vytvořena z potřeby někam zařadit jmenné znaky, u kterých motivaci neznali, a Faltínová (2005) je tak nemohla přiřadit do žádné z přechozích kategorií.

3.5 Komentář ke kategorizaci jmenných znaků v českém znakovém jazyce

Na závěr této kapitoly zaměřené na kategorizaci jmenných znaků v českém znakovém jazyce považuji za vhodné zařadit subkapitulu věnovanou některým skutečnostem, na něž jsem při podrobnějším prostudování kategorizace narazila.

Domnívám se, že je důležité upozornit zejména na to, že ne všechny znaky lze jednoznačně zařadit pouze do jedné z vymezených kategorií. Faltínová (2005) například mezi skupinu jmenných znaků motivovaných postižením řadí znak BRÝLE (viz výše).

Tento jmenný znak má ale dle mého názoru blízko také ke znakům spadajícím do kategorie jmenných znaků vycházejících z *ozdoby* (doplňku), za niž jsou v současné době brýle považovány.

Mezi jmenné znaky motivované postižením Faltínová (2005) dále řadí znak JIZVA U ÚST. Myslím si, že tento znak by bylo možné zařadit do skupiny jmenných znaků odvozených od výrazného rysu *obličeje*. Sem patří např. znak ZNAMÉNKO NA BRADĚ, k němuž má jmenný znak JIZVA U ÚST blíže než např. ke znaku INVALIDA nebo KOCHLEÁRNÍ IMPLANTÁT.

Podobně je tomu i v případě jmenných znaků, které dle Faltínové (2005) spadají do skupiny znaků utvořených *podle věci*. Jako příklad uvádí nejen výše uvedený znak STOPKY, ale také další jmenný znak odpovídající modifikovanému znaku ODZNAKY. Jedná se o znak přidělený muži, jenž v mládí na hrudi nosíval několik odznaků. Oba znaky by dle mého názoru mohly patřit spíše do skupiny jmenných znaků utvořených na základě vnější charakteristiky, motivovaných *ozdobou* (doplňkem). Do kategorie znaků motivovaných věcí bych zařadila např. znak KNIHA jako jmenný znak pro osobu, která si s sebou vždy nosí knihu¹⁹. Tento jmenný znak by ale zároveň mohl být považován za znak motivovaný *oblíbenou činností*, tedy čtením.

Cílem této podkapitoly však není poskytnout výčet všech znaků, které Faltínová (2005) shromáždila a s jejichž zařazením do některé z vymezených skupin nemusíme souhlasit. Z výzkumu provedeného v této práci (viz kapitola [Jmenné znaky pro vybrané politiky v českém znakovém jazyce](#)) navíc vyplývá, že v kategorizaci také chybí skupina, která by byla vhodná pro zařazení některých znaků získaných od respondentů. Tyto skutečnosti poukazují na to, že je vhodné k výše popsané kategorizaci jmenných znaků v českém znakovém jazyce přistupovat s rezervou.

¹⁹ Nejsem si vědoma toho, že by takový jmenný znak (tedy znak KNIHA s uvedenou motivací) existoval – jedná se o smyšlený příklad zde uvedený k ujasnění toho, jak by zřejmě mohl vypadat znak spadající do kategorie jmenných znaků motivovaných věcí.

4 Úvod do výzkumné části

4.1 Respondenti

Hlavním cílem výzkumu v této práci je zjistit, jaké znaky jsou v rámci komunity Neslyšících užívány pro vybrané české politiky (Jana Hamáčka, Karla Havlíčka, Janu Maláčovou, Roberta Plagu, Romana Prymulu, Aleny Schillerovou a Adama Vojtěcha)²⁰, popsat jejich podobu a motivaci (viz dále). Pro tyto účely se podařilo získat odpovědi **od deseti respondentů** (dvou žen a osmi mužů).

U dotazovaných, kteří se výzkumu zúčastnili, lze předpokládat alespoň částečný zájem o politické dění v České republice. Usuzuji tak z toho, že ačkoli bylo původně osloveno více lidí (a to jak prostřednictvím facebookových skupin Zábava pro neslyšící v ČR a Politika pro neslyšící, tak osobně), respondentů je nakonec pouze deset. Mnozí z dotazovaných to odůvodňují tím, že je politika nezajímá, popř. jmenné znaky politiků aktivně neužívají. Elicitovat znaky od osob, které přiznají, že jmenné znaky politiků vůbec nepoužívají nebo se o téma nezajímají, pokládám za neúčelné. V takovém případě zvýšila pravděpodobnost výskytu znaků vytvořených ad hoc a znaky by tak neodrážely zkoumanou situaci²¹.

Vzhledem k tomu, že se zde okrajově zabývám také otázkou, zda se znaky užívané neslyšící veřejností shodují se znaky užívanými ve Zprávách v českém znakovém jazyce, považuji za důležité zmínit, že ani jeden z respondentů ve Zprávách nepracuje.

4.1.1 Průběh výzkumu

Každému z respondentů byla předložena tabulka sedmi fotografií politiků, jejichž jmenné znaky jsou předmětem této práce (viz subkapitola [Výběr sledovaných znaků – hlasování o jmenných znacích pro české politiky](#)). Fotografie byly doplněny o jejich jména (v psané podobě), abych předešla situaci, že dotazovaný sice jméno zná, ale neví, jak daná osoba vypadá. Respondenti byli následně tázáni, jaké jmenné znaky pro tyto politiky užívají a jejich odpovědi byly zaznamenány na video. Na závěr byla vždy doplněna otázka, zda a popřípadě jak často sledují Zprávy v českém znakovém jazyce.

²⁰ Kritériu výběru těchto politiků je věnována subkapitola [Výběr sledovaných znaků – hlasování o jmenných znacích pro české politiky](#) (viz dále).

²¹ Důkazem může být video zaslané jednou z potencionálních respondentek na výzvu ve skupině Zábava pro neslyšící v ČR. Ta již na začátku uvádí, že znaky politiků nezná a nepoužívá. Následně ale ukazuje, jak si myslí, že by jmenné znaky mohly vypadat (např. znak PRYMULA by podle ní měl mít podobu znaku PYRAMIDA apod.). Ačkoli se jedná z jistého hlediska o zajímavou záležitost, tato respondentka byla ze zřejmých důvodů z výzkumu vyřazena.

4.2 Zprávy v českém znakovém jazyce

Jak již bylo uvedeno, v této práci se okrajově zabývám také tím, zda se znaky užívané respondenty shodují s těmi, které se objevují ve vysílání **Zpráv v českém znakovém jazyce**.

Zprávy v českém znakovém jazyce (dále také jen Zprávy) vysílá Česká televize od roku 2000 (v té době ještě pod názvem Zprávy ve znakové řeči²²) (Buřičová, 2010). V současnosti se jedná o 10-11 minut dlouhou zpravodajskou relaci rozdělenou do několika částí (rubrik): Z domova, Ze světa, Ze světa neslyšících, Ze sportu a Počasí. Ve vysílání se střídají čtyři moderátoři, a to Vendula Panská, Markéta Zelenková, Hana Wiesnerová a Sergej Josef Bovkun.

Frekvence vlastních jmen užívaných ve Zprávách v českém jazyce je vysoká (srov. Šestáková, 2018). Některá jména se objevují ojediněle, jiná naopak velmi často, proto mají tvůrci Zpráv různé strategie, jak se jmennými znaky zacházet (srov. Šestáková, 2018).

4.3 Výběr sledovaných znaků – hlasování o jmenných znacích pro české politiky

Dle Hany Wiesnerové (2021, soukr. kom.), moderátorky Zpráv v českém znakovém jazyce, nastává problém ve chvíli, kdy různí moderátoři používají pro tutéž osobu, jejíž jméno se v rámci Zpráv objevuje častěji, různé jmenné znaky²³. V takovém případě je zapotřebí tyto znaky ustálit, tzn. zvolit jednu variantu příslušného jmenného znaku, kterou budou užívat všichni moderátoři. Za tímto účelem bylo na facebookových stránkách Zpráv uskutečněno několikero **hlasování**. V nich měli diváci Zpráv, kteří zároveň sledují také jejich facebookové stránky, možnost rozhodnout o tom, jaký znak budou moderátoři používat. Na výběr dostali z několika návrhů, jejichž autory byli vždy moderátoři Zpráv v českém znakovém jazyce, popř. jiní neslyšící (Wiesnerová, 2021, soukr. kom.). Samotné hlasování pak probíhalo prostřednictvím komentářů u příslušného videa²⁴.

Pro tuto práci jsou důležitá ta hlasování, která probíhala v březnu a dubnu roku 2020. V tomto období totiž bylo rozhodováno o znacích pro několik českých politiků, kteří často vystupovali na tiskových konferencích a jejichž jména byla v médiích

²² Přejmenovány byly o osm let později. V roce 2008 dochází i k dalším, pro jejich strukturu a fungování důležitým změnám (srov. Buřičová, 2010; R. Nováková, 2017). Ty ve své bakalářské práci mapuje Buřičová (2010).

²³ Používání různých znaků pro stejný pojem není ale záležitostí pouze jmenných znaků – problematická jsou i některá apelativa. Jako příklad lze uvést znak PREMIÉR, na kterém se dle Novákové (2022, roz.) moderátoři Zpráv neshodnou.

²⁴ V minulosti bylo takto rozhodováno např. o znaku pro snowboardistku Evu Samkovou, v nedávné době (v březnu roku 2022) zase o jmenném znaku současného ministra zahraničí Jana Lipavského.

uváděna v souvislosti s epidemií koronaviru. Právě na tyto politiky, resp. jejich jmenné znaky, se v této práci zaměřuji. Je jich celkem sedm.

Jako první proběhlo hlasování o jmenném znaku pro **Jana Hamáčka** (k tomu podrobněji Nováková, 2021), v dalších týdnech následovalo rozhodování o jmenném znaku pro **Romana Prymulu, Alenu Schillerovou a Roberta Plagu**. V posledním videu, zveřejněném 5. dubna 2020, byly navíc představeny znaky, které moderátoři užívají pro **Janu Maláčovou, Adama Vojtěcha a Karla Havlíčka**²⁵. Všechny tyto znaky lze tedy v rámci Zpráv považovat za ustálené (viz výše). Tato skutečnost je však v rámci této práce navíc ověřována analýzou vysílání Zpráv v českém znakovém jazyce.

4.3.1 Výzkumný vzorek

V rámci výzkumu bylo analyzováno celkem 176 vysílání²⁶, respektive jejich částí „Z domova“. Celé díly nebyly zkoumány z toho důvodu, že právě v této rubrice lze předpokládat největší výskyt zpráv týkajících se tuzemských politiků, a analogicky tedy i jejich jmenných znaků. Analýze byla podrobena vysílání ze dvou období, a to od 5. dubna do 31. května 2020 (57 dílů) a od 2. ledna²⁷ do 30. dubna roku 2021 (120 dílů).

První období bylo zvoleno z toho důvodu, že se jedná o první dva měsíce bezprostředně poté, co na facebookové stránce Zpráv v českém znakovém jazyce proběhlo poslední hlasování, respektive bylo zveřejněno poslední video týkající se podoby znaků některých politiků, na něž se tato práce zaměřuje. Pro jednodušší ohraničení výzkumného vzorku byly navíc pro obě období zvoleny pouze jarní a zimní měsíce, v celkové délce přibližně půl roku.

Druhé období bylo vybráno tak, aby se jednalo o novější díly z roku 2021. Obě sledovaná období zároveň splňují požadavek toho, aby každý ze zmíněných sedmi politiků alespoň v některém z vybraných měsíců zastával funkci, která byla pro období epidemie koronaviru v České republice důležitá, a dalo se tedy předpokládat, že ve Zprávách v českém znakovém jazyce jeho jméno zazní.

Do tabulky (viz [Příloha 1](#)) bylo zaznamenáno datum, kdy byl díl odvysílán, jméno moderátora a informace o tom, jaký jmenný znak (resp. jaká jeho varianta) se zde objevil²⁸.

²⁵ O těchto jmenných znacích se nehlasovalo, pouze byly divákům představeny.

²⁶ Pro označení jednotlivých vysílání zde v souladu s archivem České televize (iVysílání) užívám také termín *díl*.

²⁷ Díl z 1. ledna 2021 není v archivu České televize (iVysílání) dostupný.

²⁸ Pokud byl ve spojení se jmenným znakem užit také znak pro křestní jméno, pro úplnost tuto skutečnost uvádím do závorky před variantu jmenného znaku. Do výzkumu křestní jména nezahrnuji proto, že se ve všech případech jedná o obecné jmenné znaky nebo znaky inicializované, jejichž užití souvisí spíše se strategiemi volenými moderátory Zpráv v souvislosti se jmény, než aby odráželo situaci v komunitě Neslyšících (viz výzkum, v jehož rámci se znak pro křestní jméno neobjevil ani jednou).

Tato informace je doplněna také přibližným časem jeho výskytu. Do posledního sloupce je vložen odkaz na originální video v archivu České televize (iVysílání), kde lze všechna analyzovaná vysílání dohledat.

4.4 Rizika výzkumu

Jedním z rizik výzkumu v této práci je jev, pro který Šestáková (2018) zavádí termín **aktuální inicializace**. Jedná se o situaci, kdy neslyšící pro osobu, která v rámci komunity nemá ustálený jmenný znak, použije inicializovaný znak vytvořený na místě, pro potřeby aktuální komunikace. Takto utvořené znaky staví Šestáková (2018) do protikladu k inicializovaným znakům, jejichž užití ustálené je (srov. Faltínová, 2005).

S odkazem na Faltínovou (2005) pak Šestáková (2018) dodává, že ačkoli u některých inicializovaných znaků dochází k modifikaci, v mnoha případech nelze aktuální inicializaci od inicializovaného znaku rozeznat. Zavádí tedy termín **iniciála**, který lze použít ve všech případech, kdy je jmenný znak vytvořen pomocí prstové abecedy a není výrazně modifikován (Šestáková, 2018).

V této práci pro zjednodušení zůstávám u původního termínu inicializovaný znak, protože inicializace zde není hlavním tématem. Je však třeba brát v potaz, že i zde se může aktuální inicializace vyskytnout. Vzhledem k povaze zkoumaného vzorku Zpráv v českém znakovém jazyce, kdy by měly být znaky zde užívané již ustáleny (viz výše), se s ní pravděpodobněji setkáme ve výpovědích respondentů. Jejich předpokládaný zájem o politiku totiž nevyklučuje, že jmenné znaky některých politiků běžně neuvítají. V takovém případě je možné, že odpověď demonstruje to, jak neznalost nebo neexistenci ustáleného znaku v rámci slovní zásoby jedince vyřešit.

Dále je také potřeba mít na paměti, že některé ze znaků uvedených respondenty mohou mít spíše **idiolektický charakter**, tzn. nemusejí odrážet, jaký znak se užívá v rámci komunity Neslyšících, ale spíše preference konkrétního jednotlivce.

4.5 Rozlišení jednotlivých variant znaků

Před samotnou kapitolou věnovanou jednotlivým variantám jmenných znaků považuji za vhodné shrnout kritéria, podle kterých **rozlišuji, zda se jedná o samostatnou variantu jmenného znaku nebo dílčí variantu jednoho znaku**.

Za samostatné varianty (zde odlišované číslováním ve spodním indexu) jmenného znaku považuji:

1. znaky se zcela odlišnou motivací (srov. znak [HAMÁČEK₁](#) a [HAMÁČEK₄](#));

2. znaky se stejnou motivací, které se od sebe odlišují více než jedním parametrem znaku (srov. znak [MALÁČOVÁ₁](#) a [MALÁČOVÁ₃](#)).

Naopak za dílčí varianty jednoho jmenného znaku (zde rozlišované pomocí přidání písmene k číslu ve spodnímu indexu, např. PLAGA_{1a}) považují:

1. znaky, u kterých lze na základě analýzy Zpráv v českém znakovém jazyce (viz [Příloha 1](#)) předpokládat jejich záměnnost v rámci idiolektu mluvčího (srov. znak [PLAGA₁](#));
2. znaky, které se liší tvarem ruky, ostatní parametry znaku a jeho motivace však zůstávají stejné (srov. znak [SCHILLEROVÁ₁](#)).

Dílčí varianty zde nevydělují na základě opakování pohybu, a to z toho důvodu, že se jednorázová / opakovaná artikulace pohybu na základě analýzy Zpráv ukázala jako velmi variabilní, a to i jako součást jednoho projevu.

5 Jmenné znaky pro vybrané politiky v českém znakovém jazyce

Tato práce se zaměřuje na jmenné znaky celkem sedmi politiků: **Jana Hamáčka**, **Karla Havlíčka**, **Jany Maláčové**, **Roberta Plagy**, **Romana Prymuly**, **Aleny Schillerové** a **Adama Vojtěcha**. Jak vyplývá z informací uvedených v kapitole [Výběr sledovaných znaků – hlasování o jmenných znacích pro české politiky](#), tyto znaky byly pro potřeby Zpráv v českém znakovém jazyce ustáleny, tzn. byla stanovena jedna varianta příslušného jmenného znaku, kterou by měli užívat všichni moderátoři. Zde zkoumám, nakolik se tyto jmenné znaky shodují s variantami užívanými neslyšící veřejností.

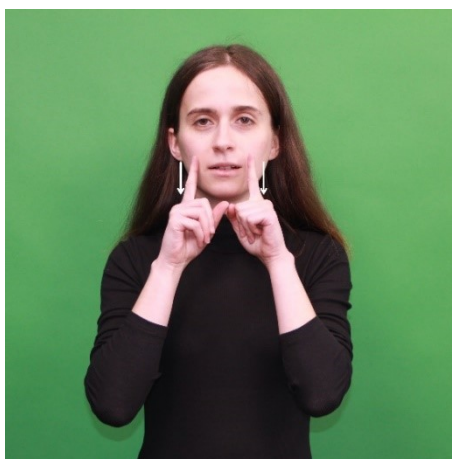
Varianty jednotlivých jmenných znaků získané od deseti respondentů (viz kapitola [Respondenti](#)) jsou zde uvedeny v pořadí od nejčastěji uváděného znaku k méně častým variantám²⁹.

5.1 Jan Hamáček

Jan Hamáček ve sledovaném období zastával funkci 1. vicepremiéra a ministra vnitra, v období epidemie koronaviru byl také předsedou Ústředního krizového štábu (Vláda ČR, © 2009-2022).

Respondenti v rámci výzkumu uvedli celkem 4 varianty jeho jmenného znaku. Artikulaci všech těchto variant doprovázel mluvní komponent *Hamáček*.

5.1.1 HAMÁČEK₁

Obrázek 1 HAMÁČEK₁. Foto autorka.

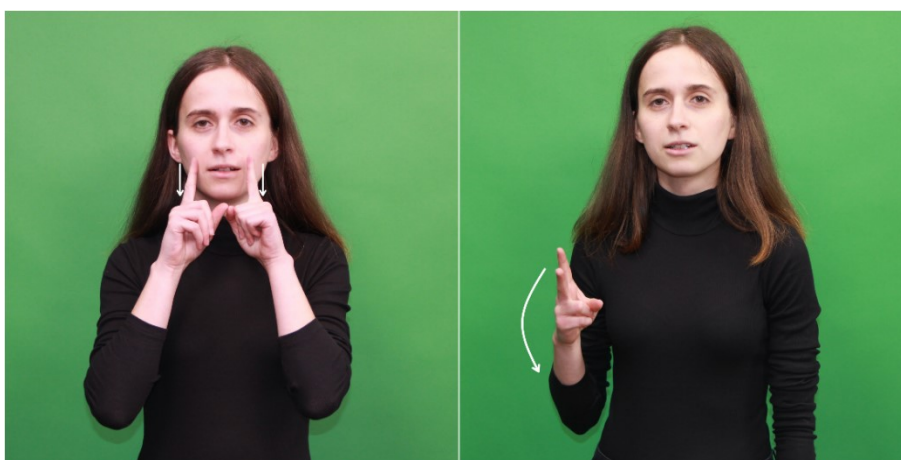
²⁹ Za hlavního nositele informace o podobě znaku v této práci považuji jejich zachycení na fotografiích. Z toho důvodu jsou ve slovním popisu jednotlivých variant jmenných znaků informace o parametrech znaku zastoupeny různou měrou. Snažím se, aby fotografie v kombinaci se slovním popisem vytvářela co nejlepší představu o tom, jak je znak artikulován.

Jmenný znak HAMÁČEK₁ odpovídá písmenu H české dvouruční prstové abecedy, které je modifikováno přidáním pohybu rukou ve tvaru D směrem dolů. V rámci výzkumu jsem zaznamenala jeden výskyt, kdy se jednalo o pohyb opakovaný, v ostatních případech byl pohyb pouze jednorázový.

Tato varianta jmenného znaku pro Jana Hamáčka je motivována jeho příjmením, resp. prvním písmenem jeho příjmení. Z toho důvodu patří mezi znaky závislé na mluveném jazyce, konkrétněji mezi znaky inicializované.

Variantu znaku HAMÁČEK₁ uvedlo celkem 6 respondentů.

5.1.2 HAMÁČEK₂

Obrázek 2 HAMÁČEK₂. Foto autorka.

Druhá varianta jmenného znaku pro Jana Hamáčka je tvořen sekvencí modifikovaného písmene H české dvouruční prstové abecedy (viz znak HAMÁČEK₁) a písmene K české jednoruční prstové abecedy.

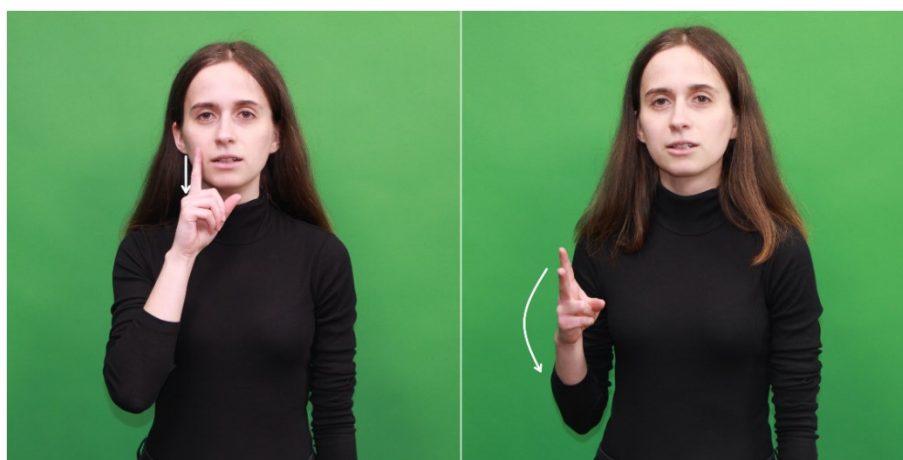
Tento znak je tvořen prvním a posledním písmenem příjmení. Jedná se tedy o jmenný znak závislý na mluveném jazyce. V rámci původního dělení dle Faltínové (2005) ho lze zařadit mezi jmenné znaky inicializované, odvozené od grafické podoby příjmení. Jak již bylo naznačeno dříve (srov. Šestáková, 2018; Nováková, 2021), pro znaky tvořené počátečním a koncovým písmenem jména by bylo vhodné vydělit samostatnou subkategorii. Iniciálami běžně rozumíme pouze počáteční písmena, proto by bylo na místě oddělit znaky „čistě inicializované“ od znaků, které navíc obsahují koncové písmeno.

Znaky tohoto typu nejsou v českém znakovém jazyce výjimkou (Nováková, 2021). Ze jmenných znaků patřících dalším politikům by bylo možné sem zařadit také varianty znaků KALOUSEK (Wiesnerová, 2021, soukr. kom.; Mašláňová, 2021, soukr. kom.), FALTÝNEK nebo ZAORÁLEK (Mašláňová, 2021, soukr. kom.). Lze se domnívat, že tento typ jmenného znaku je však možné vytvořit pouze z některých příjmení. Pravděpodobně se

jedná zejména o ta, která jsou zakončena na písmeno K (srov. Šestáková, 2018; Nováková, 2021), ve výzkumu Šestákové (2018) se v této formě objevují také jmenné znaky odvozené od příjmení zakončených na C, Č, Ř, Š a A. Šestáková (2018) navíc upozorňuje na to, že pro artikulaci koncového písmene je preferovaná česká jednoruční prstová abeceda, popř. písmena české dvouruční prstové abecedy, která jsou artikulována jen jednou rukou (u písmen C a Č totiž nelze rozlišit, zda se jedná o abecedu jednoruční nebo dvouruční). Tato záležitost by si jistě zasloužila další zkoumání.

Tuto variantu znaku uvedli 2 respondenti.

5.1.3 HAMÁČEK₃

Obrázek 3 HAMÁČEK₃. Foto autorka.

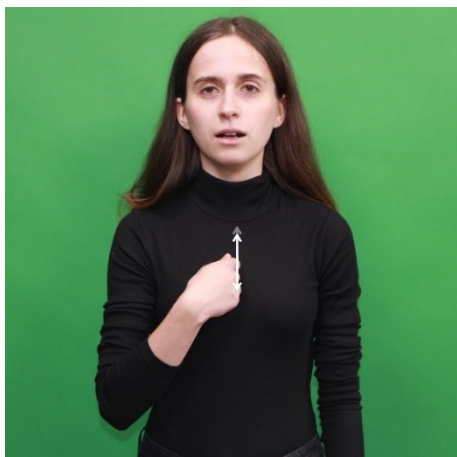
Jmenný znak HAMÁČEK₃ je motivací i zařazením do kategorizace shodný s předchozí variantou. Modifikované písmeno H české dvouruční prstové abecedy, po kterém následuje K v české jednoruční prstové abecedě, je však v tomto případě artikulováno pouze jednou rukou.

Lze uvažovat o tom, zda se nesetkáváme s tzv. weak dropem, tedy procesem, kdy se z původně dvouručního znaku (zde v podobě písmene H) stává znak jednoruční, a to aniž by byl změněn jeho význam (Van der Kooij, 2001). Pravděpodobně se ale jedná o jakési zjednodušení artikulace znaku, závislé na tom, že po původně dvěma rukama artikulovaném H následuje jednoruční K.

Vzhledem k tomu, že znaky byly od respondentů získávány izolovaně, můžeme vyloučit to, že by byla artikulace písmene H ovlivněna znakem přechodím, nejednalo se ani o výčet a respondentovi nic nebránilo v tom, aby použil i druhou ruku. Sám navíc zdůraznil, že tento znak je artikulován pouze jednou rukou.

Tuto variantu znaku uvedl 1 respondent.

5.1.4 HAMÁČEK₄

Obrázek 4 HAMÁČEK₄. Foto autorka

Obrázek 5 Jan Hamáček v roušce a červeném svetru na tiskovce po jednání vlády. Foto Úřad vlády ČR.

Čtvrtá varianta jmenného znaku pro Jana Hamáčka se shoduje se znakem ZIP v českém znakovém jazyce (ruka ve tvaru \hat{A} na hrudi naznačuje zapínání a rozepínání zipu).

Motivován je zipem na typické červené mikině Jana Hamáčka (viz Obr. 5), která se v jednu chvíli stala jakýmsi symbolem koronavirové epidemie u nás (srov. Nováková, 2021). Znak tak patří do kategorie jmenných znaků nezávislých na mluveném jazyce (deskriptivních), utvořených na základě přímé vnější charakteristiky (konkrétně oblečení).

Tuto variantu znaku uvedl 1 respondent.

5.1.5 Znak užívaný ve Zprávách v českém znakovém jazyce

V analyzovaném vzorku se jmenný znak Jana Hamáčka objevil v celkem 27 dílech ve 30 výskytech. Ve většině případů (tj. ve 29 výskytech) se jednalo o variantu znaku zde uvedenou jako HAMÁČEK₂³⁰.

Pouze v díle odvysílaném 16. dubna 2021, kde je tento jmenný znak použit dvakrát, se podruhé objevil v podobě odpovídající znaku HAMÁČEK₁. V tomto případě se však jednalo o zvláštní situaci, kdy moderátorka ruku, kterou by běžně užila k artikulaci písmene K, využívá k odkazování do prostoru, přestože ústy stále artikuluje (resp. dokončuje artikulaci) slova *Hamáček*. Lze se tedy domnívat, že tento ojedinělý výskyt jiné varianty jmenného znaku je dán kontextem, ve kterém se objevuje, a také snad jeho opakovaným užitím v rámci jednoho dílu.

³⁰ Volbě jmenného znaku pro Jana Hamáčka a jeho ustálení pro potřeby Zpráv v českém znakovém jazyce se podrobněji věnuje seminární práce *Jmenné znaky politiků v českém znakovém jazyce: Výběr jmenného znaku pro ministra vnitra Jana Hamáčka* (Nováková, 2021). Vítězný znak odpovídá variantě zde uvedené jako HAMÁČEK₂. Diváci měli možnost hlasovat také pro znak HAMÁČEK₄, tzn. znak motivovaný zipem na mikině, a další dvě varianty, které se však v rámci tohoto výzkumu neobjevily.

5.2 Karel Havlíček

Karel Havlíček byl ve sledovaném období místopředsedou vlády, ministrem průmyslu a obchodu a také ministrem dopravy (Vláda ČR, © 2009-2022)

Respondenti uvedli celkem 5 variant jeho jmenného znaku. Artikulaci všech těchto variant doprovázel mluvní komponent *Havlíček*.

5.2.1 HAVLÍČEK₁

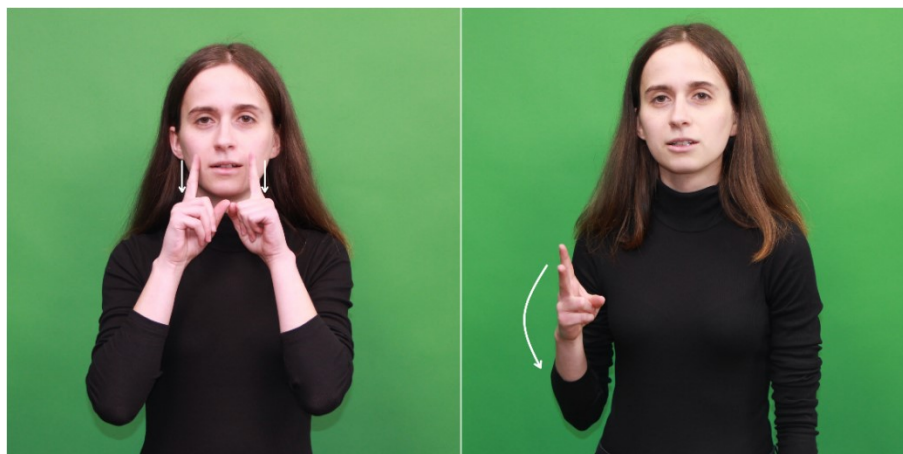
Obrázek 6 HAVLÍČEK₁. Foto autorka.

Jmenný znak HAVLÍČEK₁ odpovídá písmenu H v české dvouruční prstové abecedě, které je modifikováno přidáním pohybu rukou ve tvaru D směrem dolů. V jednom výskytu se jednalo o pohyb jednorázový, v jednom o pohyb opakovaný. Od jmenného znaku [HAMÁČEK₁](#) se tento znak odlišuje pouze mluvním komponentem (*Hamáček* × *Havlíček*).

Znak je motivovaný prvním písmenem příjmením osoby, a je tedy závislý na mluveném jazyce. Patří mezi znaky inicializované.

Tuto variantu znaku uvedli 2 respondenti.

5.2.2 HAVLÍČEK₂

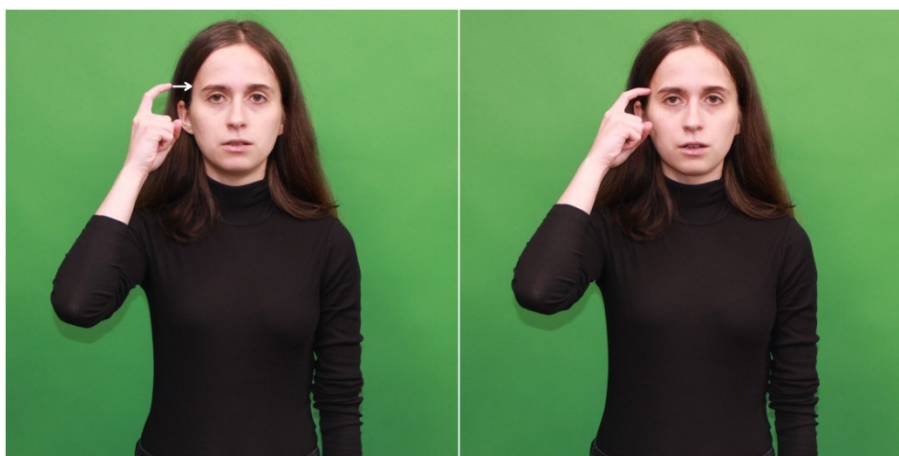
Obrázek 7 HAVLÍČEK₂. Foto autorka.

Druhá varianta jmenného znaku pro Karla Havlíčka je tvořena písmenem H české dvouruční prstové abecedy, které je modifikováno přidáním jednorázového pohybu rukou ve tvaru D směrem dolů (viz HAVLÍČEK₁), po něm je artikulováno písmeno K české jednoruční prstové abecedy. Tento jmenný znak je totožný se znakem [HAMÁČEK₂](#), odlišuje se od něj pouze mluvním komponentem (*Havlíček* × *Hamáček*).

Znak HAVLÍČEK₂ je tvořen počátečním a koncovým písmenem příjmení. Řadíme ho tak do kategorie znaků závislých na mluveném jazyce utvořených na základě příjmení osoby. S výhradami zmíněnými u jmenného znaku [HAMÁČEK₂](#) jej můžeme zařadit do skupiny znaků inicializovaných.

Tuto variantu znaku uvedli 2 respondenti.

5.2.3 HAVLÍČEK₃

Obrázek 8 HAVLÍČEK₃. Foto autorka.

Znak HAVLÍČEK₃ se shoduje s jednou z variant znaku HLAVA v českém znakovém jazyce (ruka ve tvaru **Ď** klepe na hlavu v oblasti spánku). V jednom případě byl pohyb (tzn. klepnutí na hlavu) jednorázový, v jednom opakovaný.

Zajímavé je, že dle respondentů ve výzkumu zaměřeném na znaky pro části lidského těla v českém znakovém jazyce, který provedla Okrouhlíková (2021), se jedná o variantu znaku HLAVA, kterou nelze použít pro pouhé označení části těla, ale jen ve specifických kontextech (např. *Bolí mě hlava.*). Objevuje se také například jako součást znaku JIHLAVA (srov. Tetauerová, 2008) a HAVLÍČKŮV BROD. Některé slovníky (srov. Gabrielová, Paur, Zeman, 1988) ji však považují za znak základní.

Tento znak spadá do skupiny jmenných znaků závislých na mluveném jazyce, konkrétně mezi znaky transliterované, vytvořené na základě formální podobnosti příjmení (*Havlíček*) s jiným slovem mluveného jazyka (*hlava*).

Tuto variantu znaku uvedli 2 respondenti.

5.2.4 HAVLÍČEK₄

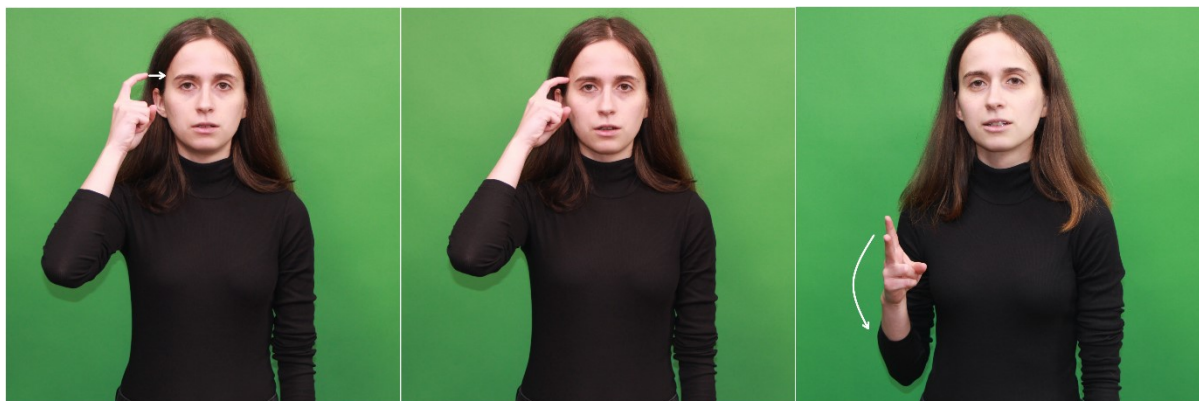
Obrázek 9 HAVLÍČEK₄. Foto autorka.

Jmenný znak HAVLÍČEK₄ odpovídá jedné z variant znaku HLAVA v českém znakovém jazyce (ruka ve tvaru \mathring{D} je nejprve orientována dlaní od těla, poté se otočí dlaní k tělu a jednou klepne na hlavu v oblasti spánku). Opět se nejedná o formu znaku, kterou by Okrouhlíková (2021) považovala za základní. Pravděpodobně jde o variantu uvedenou ve znaku HAVLÍČEK₃, která je však modifikována.

Tento znak také patří do skupiny jmenných znaků závislých na mluveném jazyce, konkrétně mezi znaky transliterované, vytvořené na základě formální podobnosti příjmení (*Havlíček*) s jiným slovem mluveného jazyka (*hlava*).

Tuto variantu znaku uvedl 1 respondent.

5.2.5 HAVLÍČEK₅

Obrázek 10 HAVLÍČEK₅. Foto autorka.

Pátou variantu jmenného znaku pro Karla Havlíčka tvoří sekvence znaku HLAVA (ruka ve tvaru \mathring{D} jednou klepne na hlavu v oblasti spánku, viz HAVLÍČEK₃) a písmene K české jednoruční prstové abecedy.

Znak můžeme zařadit mezi znaky závislé na mluveném jazyce, přesněji znaky transliterované. Domnívám se, že je zde vzhledem k přidání koncového K patrná snaha

o „překlad“ příjmení (na rozdíl od variant tvořených pouze znakem HLAVA – ty jsou dle mého názoru založeny pouze na podobnosti mezi slovem *hlava* a příjmením *Havlíček*). Z toho důvodu by snad bylo možné uvažovat o zařazení tohoto jmenného znaku mezi kalky³¹.

Tento znak uvedl 1 respondent.

5.2.6 Znak užívaný ve Zprávách v českém znakovém jazyce

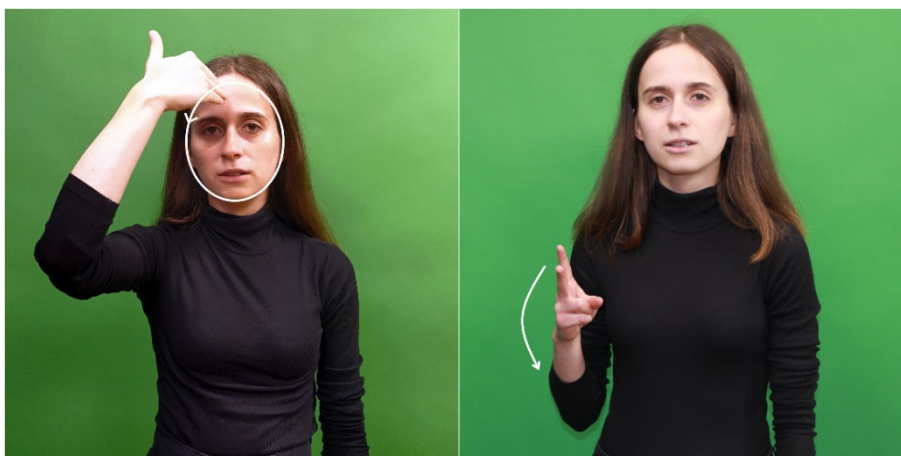
Jmenný znak Karla Havlíčka se v analyzovaném vzorku objevil celkem 11×. Přes jeho ustálení v rámci videa vydaného na facebookové stránce Zpráv v českém znakovém jazyce (2020) se ve vysílání vyskytl hned v několika variantách.

Nejčastější byla varianta znaku zde uvedená jako HAVLÍČEK₅, která byla užitá v 6 případech. Na rozdíl od respondenta ji však moderátoři zpráv artikulovali s opakovaným pohybem (tzn. opakovaným klepnutím na hlavu).

Třikrát se objevil znak HAVLÍČEK₂. V jednom z těchto případů použila moderátorka k artikulaci písmene H dvouruční prstové abecedy pouze jednu ruku (podobně jako u znaku [HAMÁČEK₃](#)). Druhá ruka v tu chvíli zůstala ve tvaru znaku, který artikulaci jmenného znaku předcházel, proto se dle mého názoru nejedná o samostatnou variantu, nýbrž o zvláštní případ užití druhé varianty jmenného znaku pro Karla Havlíčka.

Pouze jednou jedna z moderátorek užitá variantu znaku HAVLÍČEK₃ artikulovanou s opakovaným pohybem.

Ve vysílání ze 30. dubna 2021 moderátorka Hana Wiesnerová navíc uvádí znak, který se v této práci dosud neobjevil (označuji ho tedy jako HAVLÍČEK₆).

Obrázek 11 HAVLÍČEK₆. Foto autorka.

³¹ Šestáková (2018) tento typ jmenných znaků označuje jako *kalk a koncové písmeno*. Za kalk však, jak již bylo uvedeno, považuje všechny typy znaků, které Faltínová (2005) řadí do kategorie jmenných znaků transliterovaných.

Tento jmenný znak se skládá z jedné z variant znaku HLAVA (ruka ve tvaru \mathring{B} , obkrouží obličej) a písmene K české jednoruční prstové abecedy.

V tomto případě se jedná o znak HLAVA, který se dle Mašláňové (2022, soukr. kom.) objevuje jako součást jmenných znaků (např. HLAVATÝ). Zda je přijatelný jako samotné označení této části těla, však nelze říct s jistotou. Od varianty, kterou jako základní uvádí Okrouhlíková (2021), se liší tvarem ruky (\mathring{D} oproti zde uvedenému \mathring{B}).

Domnívám se, že i u tohoto znaku je (shodně se znakem HAVLÍČEK₅) patrná snaha o doslovný „překlad“ příjmení a lze tedy uvažovat o jeho zařazení mezi kalky.

Moderátorka se při produkci tohoto znaku navíc zmýlila v mluvním komponentu – místo *Havlíček* totiž naprosto zřejmě artikuluje *Hlavíček*. Tento omyl pravděpodobně souvisí s tím, že součástí tohoto jmenného znaku je znak HLAVA.

Zajímavé je, že v analyzovaném vzorku Wiesnerová používá jmenný znak Karla Havlíčka ještě dvakrát (viz [Příloha 1](#)), v obou těchto případech se ale jedná o znak HAVLÍČEK₅³² doprovázený mluvním komponentem *Havlíček*.

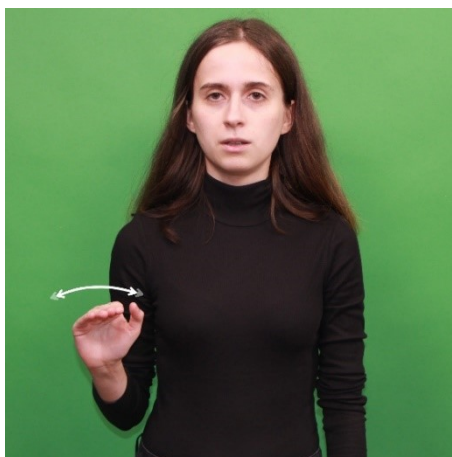
³² Nejednotnost užitých variant jmenného znaku pro Karla Havlíčka můžeme pozorovat také u moderátorky Markéty Zelenkové (viz [Příloha 1](#)). Ta v jednom případě používá znak HAVLÍČEK₃, ve dvou znak HAVLÍČEK₂.

5.3 Jana Maláčová

Jana Maláčová byla ve sledovaném období ministryní práce a sociálních věcí (Vláda ČR, © 2009-2022).

Respondenti uvedli celkem 3 varianty jejího jmenného znaku. Artikulaci všech těchto variant doprovázel mluvní komponent *Maláčová*.

5.3.1 MALÁČOVÁ₁

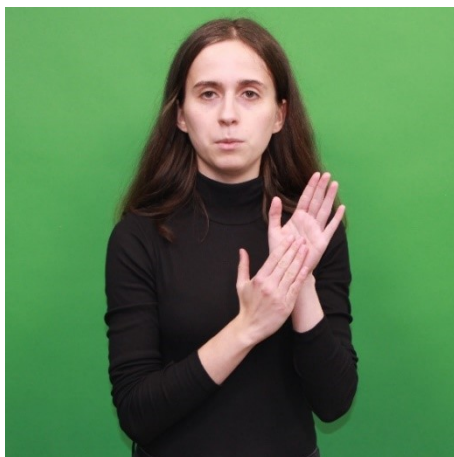
Obrázek 12 MALÁČOVÁ₁. Foto autorka.

První varianta znaku pro Janu Maláčovou je shodná s jednou z variant znaku MALÝ v českém znakovém jazyce (ruka ve tvaru \mathring{B}_1 s orientací dlaně dolů vedle těla naznačuje malý vzrůst člověka). Tento znak je užíván zejména ve významu *člověk malého vzrůstu*, popř. v souvislosti s věkem (*Když jsem byl malý...*).

Jmenný znak spadá do kategorie jmenných znaků závislých na mluveném jazyce, transliterovaných, utvořených na základě podobnosti příjmení (*Maláčová*) s jiným slovem mluveného jazyka (*malá*).

Tuto variantu uvedlo 5 respondentů.

5.3.2 MALÁČOVÁ₂

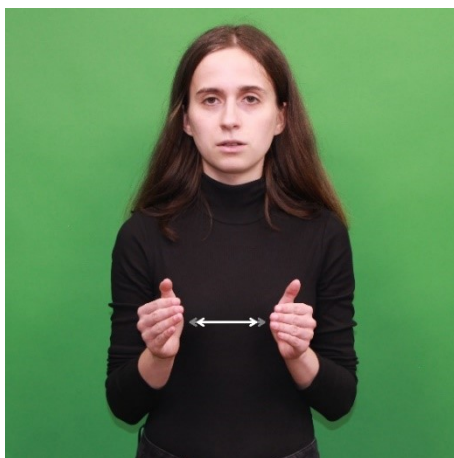
Obrázek 13 MALÁČOVÁ₂. Foto autorka.

Jmenný znak MALÁČOVÁ₂ je tvořen písmenem M české dvouruční prstové abecedy. To je zde oproti základní podobě modifikováno opakovaným kontaktem.

Znak je závislý na mluveném jazyce, motivován příjmením osoby (respektive jeho prvním písmenem). Patří do kategorie inicializovaných jmenných znaků.

Tuto variantu znaku uvedli 3 respondenti.

5.3.3 MALÁČOVÁ₃

Obrázek 14 MALÁČOVÁ₃. Foto autorka.

Znak MALÁČOVÁ₃ se shoduje s jednou z variant znaku MALÝ v českém znakovém jazyce (ruce ve tvaru \mathring{B}_0 před tělem opakovaně kmitají k sobě a od sebe). V tomto případě se však jedná o znak běžně užívaný spíše ve spojení předměty, zvířaty, popř. pokud hovoříme o miminku (Mašláňová, 2022, soukr. kom.).

Znak je motivací i zařazením do kategorizace shodný s variantou MALÁČOVÁ₁. Patří tedy do kategorie jmenných znaků závislých na mluveném jazyce (resp. na příjmení osoby), konkrétněji znaků utvořených na základě formální podobnosti příjmení (*Maláčová*) s jiným slovem mluveného jazyka (*malá*).

Tuto variantu znaku uvedl 1 respondent.

5.3.4 Znak užívaný ve Zprávách v českém znakovém jazyce

Jmenný znak Jany Maláčové se v rámci analyzovaného vzorku objevil pouze 2×. Oba výskyty odpovídaly variantě znaku MALÁČOVÁ₁, tedy znaku motivovanému podobností příjmení (*Maláčová*) s jiným slovem mluveného jazyka (*malá*).

5.4 Robert Plaga

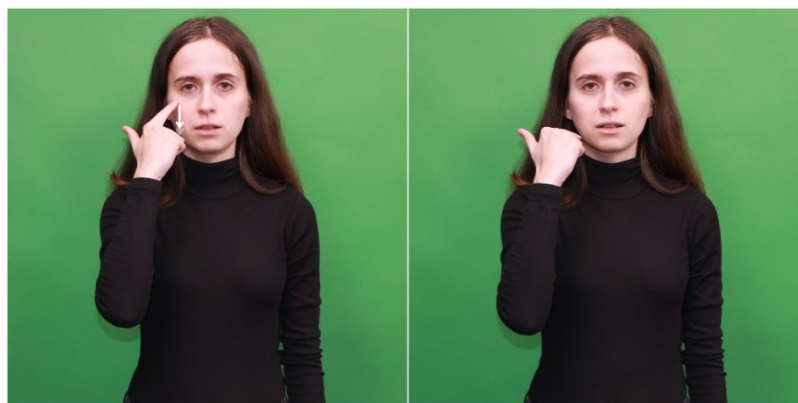
Robert Plaga v daném období zastával funkci ministra školství, mládeže a tělovýchovy (Vláda ČR, © 2009-2022).

Respondenti uvedli 3 varianty jeho jmenného znaku. Artikulaci všech těchto variant doprovázel mluvní komponent *Plaga*.

5.4.1 PLAGA₁

Obrázek 15 PLAGA_{1a}). Foto autorka.

Obrázek 16 PLAGA_{1b}). Foto autorka.

Jmenný znak PLAGA₁ se shoduje se znakem PLAKAT v českém znakovém jazyce (ukazováček jedné ruky naznačuje stékání slzy pod okem). Znak zde uvádím ve dvou dílčích variantách, které se od sebe odlišují tvarem ruky. Ve variantě PLAGA_{1a}) je ruka ve tvaru D, v druhé variantě je ve tvaru D₆.

Znak řadíme mezi jmenné znaky závislé na mluveném jazyce, transliterované, založené na podobnosti příjmení (*Plaga*) s jiným slovem mluveného jazyka (*plakat*).

Variantu znaku 1a) uvedli 3 respondenti, variantu 1b) 2 respondenti.

5.4.2 PLAGA₂

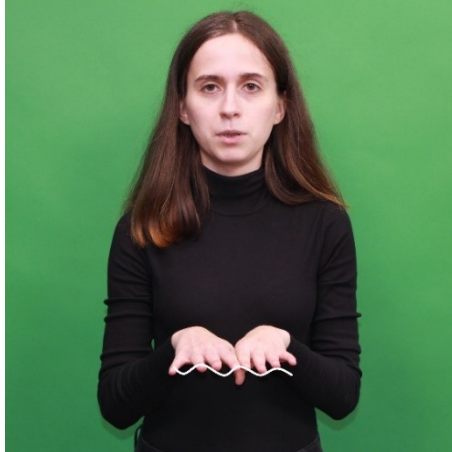
Obrázek 17 PLAGA₂. Foto autorka.

Druhá varianta znaku pro Roberta Plagu odpovídá písmenu P v české dvouruční prstové abecedě, které je oproti své základní podobě artikulováno s opakovaným kontaktem.

Znak je motivován prvním písmenem příjmení, patří tedy do kategorie znaků závislých na mluveném jazyce, konkrétně znaků inicializovaných.

Tuto variantu znaku uvedli 3 respondenti.

5.4.3 PLAGA₃

Obrázek 18 PLAGA₃. Foto autorka.

Znak PLAGA₃ je artikulován oběma rukama ve tvaru B s orientací dlaní dolů, které se dotýkají palcovou hranou ruky. Pohyb je zde pouze sekundární (třepotání prstů).

Tento znak řadím do kategorie znaků s nejasnou motivací. Respondentka uvádí, že tuto variantu znaku volí proto, že se jedná o podobné slovo, nevím však o které.

Tuto variantu znaku uvedl 1 respondent.

5.4.4 Znak užívaný ve Zprávách v českém znakovém jazyce

Jmenný znak pro Roberta Plagu se v analyzovaném vzorku objevil v celkem 17 výskytech v rámci 16 vysílání, ve všech případech ve variantě PLAGA₁. Osmkrát se jednalo o variantu 1a), ve zbylých 9 o variantu 1b). Vyplývá z toho, že v jednom z dílů byly jedním moderátorem užity obě dílčí varianty tohoto znaku.

5.5 Roman Prymula

Roman Prymula vykonával v období od 21. září do 29. října 2020 funkci ministra zdravotnictví. Působil také jako poradce Andreje Babiše v oblasti zdravotnictví a jako oficiální poradce prezidenta (Vláda ČR, © 2009-2022).

Respondenti uvedli 3 varianty jeho jmenného znaku. Artikulaci všech těchto variant doprovázel mluvní komponent *Prymula*.

5.5.1 PRYMULA₁

Obrázek 19 PRYMULA_{1a}). Pohled zepředu. Foto autorka.

Obrázek 20 PRYMULA_{1a}). Pohled z boku. Foto autorka.

Obrázek 21 PRYMULA_{1b}). Pohled zepředu. Foto autorka.

Obrázek 22 PRYMULA_{1b}). Pohled z boku. Foto autorka.

Obrázek 23 PRYMULA_{1c}). Pohled zepředu. Foto autorka.

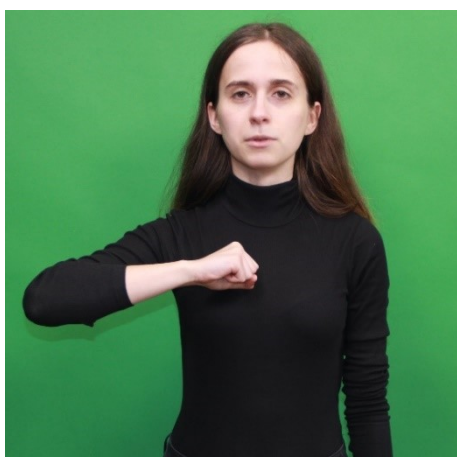
Obrázek 24 PRYMULA_{1c}). Pohled z boku. Foto autorka.

Jmenný znak PRYMULA₁ je shodný se znakem KVĚTINA³³ v českém znakovém jazyce. V rámci výzkumu se objevil ve třech variantách, které se od sebe liší počátečním tvarem ruky. Ve variantě 1a) je počáteční tvar ruky ŷ, ve variantě 1b) ʀO a ve variantě 1c) je ve tvaru O. Pohyb prstů v prvních dvou případech připomíná cvrnkání, ve třetím spíše otevírání dlaně, fakticky se ale jedná o podobný druh pohybu. U znaku PRYMULA_{1c)} se na rozdíl od ostatních znaků vyskytl také případ, kdy byl artikulován pouze s jednorázovým pohybem.

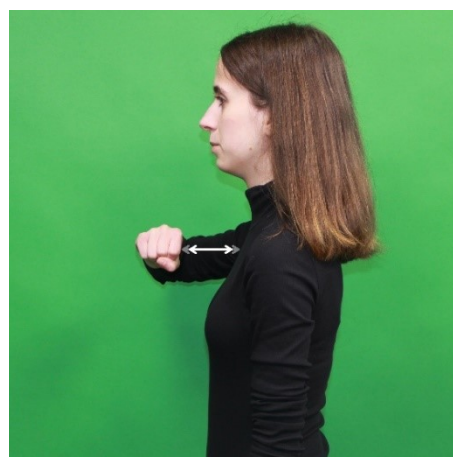
Motivací znaku je pojmenování jednoho z druhů prvosenky – primule/primulka (Ústav pro jazyk český AV ČR, v. v. i., © 2008-2022). Jedná se tedy o znak závislý na mluveném jazyce, spadající do skupiny znaků transliterovaných. Je založen na podobnosti příjmení (*Prymula*) s jiným slovem mluveného jazyka (*primule/primulka*).

Variantu 1a) uvedli 3 respondenti, variantu 1b) taktéž 3, variantu 1c) uvedli 2 respondenti.

5.5.2 PRYMULA₂

Obrázek 25 PRYMULA₃. Pohled zepředu. Foto autorka.

Obrázek 26 PRYMULA₃. Pohled z boku. Foto autorka.

Znak PRYMULA₃ odpovídá znaku PRIMA v českém znakovém jazyce (ruka ve tvaru „A“ orientovaná dlaní dolů vykonává opakovaný pohyb od těla a k tělu).

Znak řadíme mezi jmenné znaky závislé na mluveném jazyce, konkrétně znaky transliterované založené na podobnosti mezi příjmením osoby (*Prymula*) a jiným slovem mluveného jazyka (*prima*).

Tuto variantu znaku uvedl 1 respondent.

³³ V tomto případě se vyhýbám tvrzení, že se jedná o znak PRIMULE/PRIMULKA. Je tomu tak z toho důvodu, že znaky pro názvy květin spadají do produktivní znakové zásoby českého znakového jazyka, pro kterou je charakteristické, že nemá ustálenou podobu. Tento jmenný znak je tedy spíše založen na asociaci. To dle mého názoru potvrzuje také video z 29. března 2020, ve kterém Hana Wiesnerová představuje 4 návrhy jmenného znaku pro Romana Prymulu. Motivací této varianty znaku odůvodňuje tím, že existuje květina, které se říká primulka. To vylučuje také to, že by byl motivován přímo latinským rodovým názvem – *Primula*.

5.5.3 PRYMULA₃

Obrázek 27 PRYMULA₄. Foto autorka.

Čtvrtá varianta znaku pro Romana Prymulu je tvořena písmenem P dvouruční prstové abecedy, které je oproti své základní podobě modifikováno opakovaným kontaktem. Od jmenného znaku [PLAGA₂](#) se odlišuje pouze mluvním komponentem (*Plaga × Prymula*).

Znak je motivován prvním písmenem příjmení, z toho důvodu ho řadím mezi znaky závislé na mluveném jazyce, konkrétně do skupiny znaků inicializovaných, které jsou motivovány příjmením osoby.

Tuto variantu znaku uvedl 1 respondent.

5.5.4 Znak užívaný ve Zprávách v českém znakovém jazyce

Jmenný znak Romana Prymuly se ve vysílání v rámci analyzovaného vzorku vyskytl 10×. Všechny výskyty odpovídaly variantě PRYMULA₁, respektive se zde jednou objevila varianta 1b), ve všech ostatních případech se jednalo o variantu 1a).

5.6 Alena Schillerová

Alena Schillerová je bývalou místopředsedkyní vlády a ministryní financí (Vláda ČR, © 2009-2022).

Respondenti uvedli celkem 3 varianty jejího jmenného znaku. Artikulaci všech těchto variant doprovázel mluvní komponent *Schillerová*.

5.6.1 SCHILLEROVÁ₁

Obrázek 28 SCHILLEROVÁ_{1a}). Pohled zepředu. Foto autorka.

Obrázek 29 SCHILLEROVÁ_{1a}). Pohled z boku. Foto autorka.

Obrázek 30 SCHILLEROVÁ_{1b}). Pohled zepředu. Foto autorka.

Obrázek 31 SCHILLEROVÁ_{1b}). Pohled z boku. Foto autorka.

Obrázek 32 Profilový obrázek Aleny Schillerové. Foto Facebook Aleny Schillerové.

Jmenný znak SCHILLEROVÁ₁ je artikulován oběma rukama, které naznačují tvar účesu typického pro Alenu Schillerovou (viz Obr. 33). Ruce jsou buď v počátečním tvaru \tilde{B}

a postupně se zavírají do tvaru \hat{B} (varianta 1a)), nebo v počátečním tvaru D_0 a zavírají se do tvaru \hat{D} (varianta 1b)). Jeden z respondentů uvedl variantu 1a) s opakovaným pohybem, ostatní s pohybem jednorázovým.

Znak patří mezi jmenné znaky deskriptivní, utvořené na základě přímé vnější charakteristiky (konkrétně je, jak vyplývá z popisu, motivován účesem).

Variantu znaku 1a) uvedlo 5 respondentů, variantu 1b) 2 respondenti.

5.6.2 SCHILLEROVÁ₂

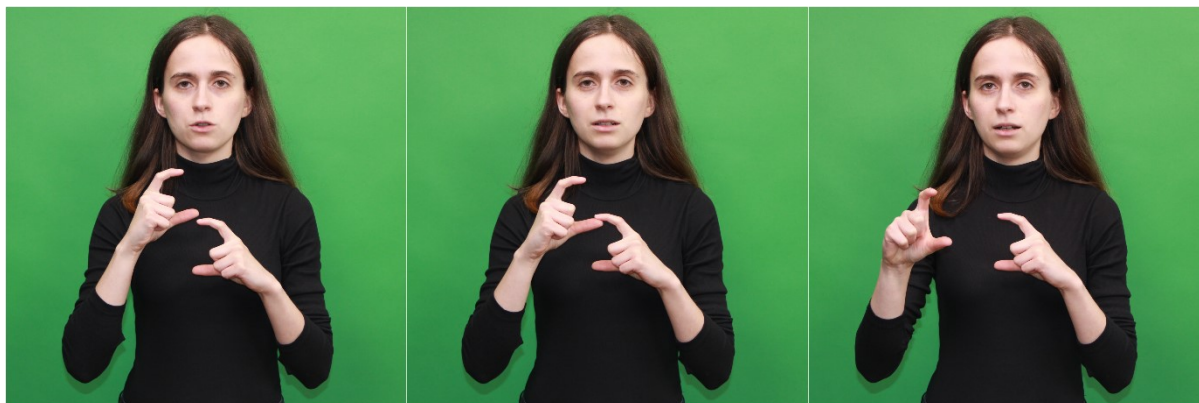
Obrázek 33 SCHILLEROVÁ₂. Foto autorka.

Ve druhé variantě znaku pro Alenu Schillerovou ruce ve tvaru \hat{B}_1 , které se narovnají do tvaru B_0 , opět naznačují účes, který je pro Alenu Schillerovou typický. V tomto případě ale odkazují spíše k jeho celkovému tvaru.

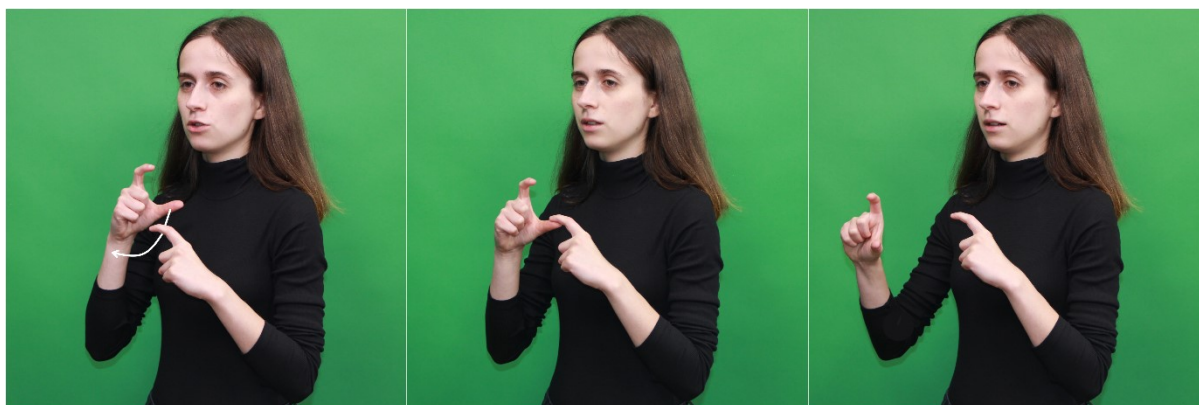
Znak řadíme mezi jmenné znaky deskriptivní, utvořené na základě přímé vnější charakteristiky, které jsou motivovány vlasy osoby.

Tuto variantu znaku uvedl 1 respondent.

5.6.3 SCHILLEROVÁ₃

Obrázek 34 SCHILLEROVÁ₃. Pohled zepředu. Foto autorka.

Obrázek 35 SCHILLEROVÁ₃. Pohled z boku. Foto autorka.

Znak SCHILLEROVÁ₃ je artikulován oběma rukama ve tvaru $\overset{\text{m}}{\text{D}}_0$, které jsou orientovány dlaněmi naproti sobě. Pravá ruka se pohybuje dopředu a projde pod ukazovákem levé ruky. Ve fázi, kdy se obě ruce dotýkají, připomínají tvarem písmeno S. Zřejmě se jedná o jednu z možných variant písmene S ve dvouruční prstové abecedě modifikovanou přidáním pohybu.

Znak je závislý na mluveném jazyce, motivován příjmením osoby. Pravděpodobně se tak jedná o modifikovaný inicializovaný znak.

Tuto variantu uvedl 1 respondent.

5.6.4 Znak užívaný ve Zprávách v českém znakovém jazyce

Jmenný znak Aleny Schillerové se v analyzovaném vzorku objevil pouze 5×. Ve všech případech se jednalo o variantu znaku SCHILLEROVÁ_{1a}). Ta byla ve 3 výskytech artikulována s jednorázovým pohybem, ve 2 s pohybem opakovaným.

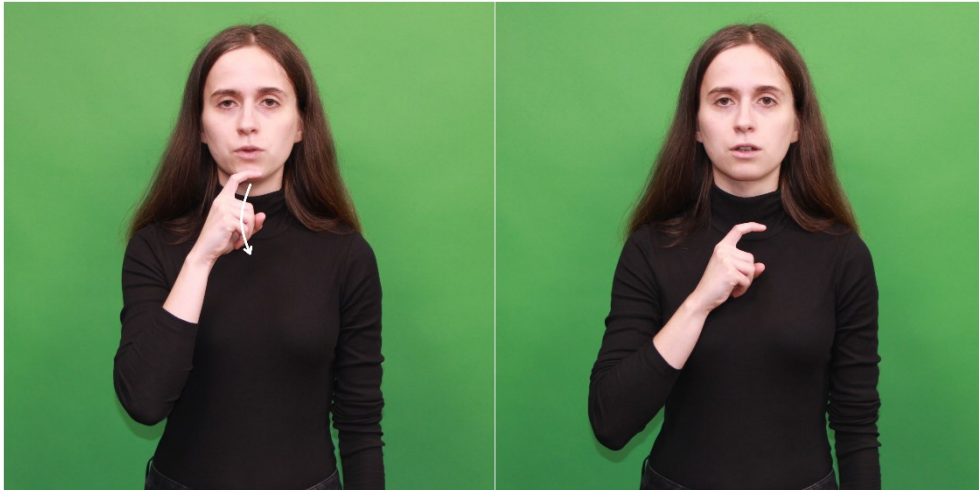
Zajímavé je, že v rámci dílu odvysílaného 26. května 2020 moderátorka nejprve znak artikuluje s pohybem opakovaným, podruhé už pouze s pohybem jednorázovým (viz [Příloha 1](#)). V tomto případě by se dalo uvažovat např. o proměně znaku ve chvíli, kdy už se o osobě jednou mluvilo. Stejná moderátorka však navíc v jiném díle volí jako první (a jedinou) variantu znaku s jednorázovým pohybem. Parametr pohybu, respektive jeho opakovanost / jednorázovost, se tak jeví jako velmi variabilní.

5.7 Adam Vojtěch

Adam Vojtěch vykonával od 27. června 2018 do 21. září 2020 a poté znovu od 26. května 2021 funkci ministra zdravotnictví.

Respondenti uvedli 1 variantu jeho jmenného znaku. Artikulaci tohoto znaku doprovázel mluvní komponent *Vojtěch*.

5.7.1 VOJTĚCH₁

Obrázek 36 VOJTĚCH₁. Foto autorka.

Jmenný znak VOJTĚCH₁ (ruka ve tvaru Ď se z brady přesune na hrud') je shodný s obecným jmenným znakem VOJTĚCH.

Znak je závislý na mluveném jazyce, patří mezi jmenné znaky transliterované. V tomto případě se jedná o doslovný překlad.

Tuto variantu znaku uvedli všichni respondenti.

5.7.2 Znak užívaný ve Zprávách v českém znakovém jazyce

Jmenný znak Adama Vojtěcha jsem v rámci analyzovaného vzorku zachytila celkem 12×. Všechny výskyty odpovídaly variantě znaku VOJTĚCH₁.

6 Interpretace výsledků výzkumu

6.1 Souvislost mezi znaky užívanými neslyšící veřejností a znaky užívanými ve Zprávách v českém znakovém jazyce

Jednou z otázek, na kterou se v rámci této práce snažím odpovědět, je, zda se **znaky užívané neslyšící veřejností shodují se znaky, které používají moderátoři Zpráv v českém znakovém jazyce** (resp. s těmi znaky, které byly ve Zprávách ustáleny).

V Tabulce 1 jsou zaneseny varianty jmenných znaků, které jednotliví neslyšící respondenti uváděli. Znaky, které se shodují s variantami užívanými ve Zprávách v českém znakovém jazyce (viz druhý řádek Tabulky 1), označuji žlutě. Případy, kdy dotazovaný nad znakem váhal a bylo patrné, že si jeho podobou není jistý, označuji hvězdičkou. Činím tak v souvislosti s výše zmíněnou aktuální inicializací a vymyšlením znaků ad hoc.

	Jan Hamáček	Karel Havlíček	Jana Maláčová	Robert Plaga	Roman Prymula	Alena Schillerová	Adam Vojtěch
Zprávy v ČZJ	2	2; 3; 5; 6	1	1a) / 1b)	1a) / 1b)	1a)	1
Respondent 1	1	2	2	2	1c)	1b)	1
Respondent 2	1	1	3	2	1b)	1a)	1
Respondent 3	1*	3	1*	3*	1c)	1a)	1
Respondent 4	1	-	-	-	-	3*	1
Respondent 5	4	1*	1	1a)	1b)	1b)	1
Respondent 6	2	5	2*	1a)	1a)	1a)	1
Respondent 7	1	-	2*	1b)	3 / 1b)*	-	1
Respondent 8	2	4	1	1b)	1a)	1a)	1
Respondent 9	3	3	1	1a)	2	2	1
Respondent 10	1	2	1	2*	1a)	1a)	1

Tabulka 1 Varianty znaků.

V Tabulce 2 je uvedeno, jak často jednotliví respondenti sledují Zprávy v českém znakovém jazyce a kolik variant jmenných znaků, které uvedli, se shoduje s těmi, které se objevily v rámci analýzy Zpráv v českém znakovém jazyce.

	Frekvence sledování Zpráv v českém znakovém jazyce	Počet shodných znaků
Respondent 1	občas	2
Respondent 2	málo	3
Respondent 3	vůbec	4
Respondent 4	málo	1
Respondent 5	málo	4
Respondent 6	vůbec	6
Respondent 7	vůbec	3
Respondent 8	vůbec	6
Respondent 9	občas	3
Respondent 10	vůbec	5

Tabulka 2 Frekvence sledování Zpráv v českém znakovém jazyce.

Z obou tabulek vyplývá, že varianty jmenných znaků užívané neslyšící veřejností nelze spojovat s frekvencí sledování Zpráv v českém znakovém jazyce, tedy alespoň ne v rámci této práce. Je tomu tak i z toho důvodu, že jen polovina respondentů alespoň někdy Zprávy sleduje. Paradoxem je, že respondent, který se na ně dívá nejčastěji, užívá pouze dvě shodné varianty jmenných znaků, kdežto respondenti 6 a 8, kteří Zprávy v českém znakovém jazyce nesledují vůbec, se s moderátory shodují v šesti ze sedmi jmenných znaků³⁴.

Dle Novákové (2022, roz.) ustálení těchto jmenných znaků přesto sahá za hranice vysílání Zpráv v českém znakovém jazyce. V době pandemie totiž bylo na kanále ČT24 zajištěno tlumočení zpravodajského pořadu Události a tiskových konferencí vlády (ASNEP, z.s., 2020). Jmenné znaky politiků, na něž se tato práce zaměřuje, tak ve velké míře užívali nejen moderátoři Zpráv, nýbrž i tlumočníci českého znakového jazyka. Jejich ustálení tedy také posloužilo ke sjednocení jmenných znaků užívaných mezi tlumočníky.

Navíc také nelze vyloučit, že některý z respondentů, který uvedl, že Zprávy v českém znakovém jazyce příliš často nebo vůbec nesleduje, přesto není fanouškem jejich facebookové stránky a nezaregistroval některé z hlasování, která zde proběhla.

Na otázku, zda podoba znaků užívaných ve Zprávách ovlivňuje jejich užívání neslyšící veřejností, tak vzhledem k existenci mnoha proměnných nelze jednoznačně odpovědět. Výzkumu realizovaného v rámci této práce se navíc účastnil malý počet respondentů, a tak výsledky nelze zobecnit.

6.2 Tendence ve tvoření znaků pro známé slyšící osobnosti

V teoretické části bylo také možné sledovat některé **tendence ve tvoření jmenných znaků pro slyšící, veřejně známé osoby**.

Jak již bylo uvedeno výše, Faltínová (2005) se domnívá, že ve znacích pro slyšící obecně převládají znaky inicializované. Na základě analýzy získaného vzorku jmenných znaků s jejím tvrzením nelze stoprocentně souhlasit. Pravdou je, že zde jednoznačně převládají znaky založené na mluveném jazyce, které jsou motivovány příjmením osoby. Z této skupiny jmenných znaků byla však většina motivována podobností mezi příjmením osoby a jiným slovem mluveného jazyka, inicializovaných znaků se vyskytlo o něco méně. Jen jednou se objevil jmenný znak, který by snad bylo možné zařadit mezi doslovné překlady příjmení. Jednalo se o znak [VOJTĚCH₁](#), který odpovídá obecnému (tradičnímu) znaku VOJTĚCH v českém znakovém jazyce.

³⁴ Tito respondenti navíc také dodávají, že preferují tlumočené Události na kanále ČT24.

Oproti tomu deskriptivní znaky jsem zaznamenala pouze čtyři, respektive tři (v jednom případě totiž jde o dvě dílčí varianty znaku [SCHILLEROVÁ₁](#)). Zajímavé je, že ve třech, respektive dvou případech se jedná o varianty jmenného znaku pro Alenu Schillerovou³⁵. Lze tak uvažovat nad tím, zda k deskriptivnímu znaku nebylo přistoupeno z toho důvodu, že se jedná o složité příjmení, které navíc kvůli svému cizímu původu nepřipomíná žádné jiné slovo mluvené češtinou. Mohli bychom si položit otázku, proč v takovém případě nebyl zvolen znak inicializovaný. Domnívám se, že jedním z důvodů může být také to, že písmeno S dvouruční prstové abecedy, kterou čeští neslyšící preferují před abecedou jednoruční (srov. Hudáková, 2008), je poměrně složité na produkci a existuje hned několik jeho variant (Hudáková, 2008).

U znaků závislých na mluveném jazyce (a hlavně znaků inicializovaných) ale naopak můžeme uvažovat i o tom, zda k tomuto typu jmenného znaku nebylo přistoupeno proto, že daná osoba postrádá výrazný vizuální rys, kterým by znak mohl být motivován. Další typy deskriptivních znaků (založené např. na vnitřní charakteristice, oblíbené činnosti apod.) navíc předpokládají, že daného člověka lépe známe. Je tedy otázkou, zda by takový jmenný znak pro veřejně známou osobnost vůbec mohl existovat.

Dále bychom se také mohli zamyslet nad tím, jak výběr jmenného znaku souvisí například s politickou korektností. Tu David (2017) definuje jako preferenci „*určitého komunikačního prostředku před jiným, považovaným za společensky nevhodný pro jeho urážlivost či negativní konotace*“. V tomto případě tedy uvažujeme o upřednostnění jmenných znaků závislých na mluveném jazyce, ze kterých nelze vyčíst vztah, který neslyšící k jeho nositeli zaujímá, před jmennými znaky deskriptivními.

Jaký postoj k tomu zaujímají někteří neslyšící, mohou ilustrovat například komentáře zveřejněné pod videem na Facebooku Zpráv v českém znakovém jazyce (2020), ve kterém byly představeny čtyři návrhy jmenného znaku pro Jana Hamáčka. Jedna z hlasujících svou volbu³⁶ zdůvodnila tak, že se jedná o znak kultivovaný, jiný hlasující zase uvádí, že jednu z možných variant odmítá proto, že ji lze považovat za hanlivou³⁷ (srov. Nováková, 2021). Nevíme však, zda tato tendence souvisí obecně s povědomím neslyšících o odlišnosti kultury slyšících a Neslyšících a snahou předejít nespokojenosti ze strany slyšícího (viz kapitola [Jmenné znaky pro slyšící osoby](#)), nebo zda tu má zvláštní význam také to, že se jedná o

³⁵ Čtvrtým deskriptivním jmenným znakem je znak [HAMÁČEK₄](#) motivovaný zipem na mikině.

³⁶ Jednalo se o jmenný znak zde uvedený jako [HAMÁČEK₂](#), tedy znak motivovaný počátečním a koncovým písmenem příjmení (*Hamáček*).

³⁷ Hlasující takto komentoval jmenný znak, při jehož artikulaci ruce ve tvaru **ſ** naznačují silnější krk a obličej (srov. Nováková, 2021).

veřejně známou osobnost. Komentáře týkající se hlasování o jmenném znaku pro Jana Hamáčka však ukazují na obecnou preferenci užívat v rámci oficiálních médií spíše neutrální znaky.

Závěr

Tato práce byla zaměřena na popis, analýzu a interpretaci jmenných znaků sedmi politiků, které lze v rámci vysílání Zpráv v českém znakovém jazyce považovat za ustálené. O těchto politicích se však mluví také v rámci komunity českých Neslyšících. Jmenné znaky, které užívá neslyšící veřejnost, se však nemusí shodovat s těmi, které jsou prezentovány v médiích.

U většiny jmenných znaků se v rámci výzkumu ukázalo, že v komunitě Neslyšících existuje více jejich variant. Složení těchto znaků poukazuje na preferenci užívání jmenných znaků závislých na mluveném jazyce (přesněji těch motivovaných příjmením) před jmennými znaky deskriptivními.

Získaná data dále nasvědčují tomu, že mezi variantami znaků užívanými neslyšící veřejností a znaky, které se v ustálené podobě objevují ve vysílání Zpráv, vzhledem k existenci mnoha proměnných nelze hledat jasnou souvislost. Porovnání těchto dvou skupin jmenných znaků bylo navíc ztíženo tím, že jen polovina dotazovaných Zprávy v českém znakovém jazyce alespoň někdy sleduje.

Ve výzkumu jsem narazila na několik skutečností, kterým by zajisté stálo za to věnovat větší pozornost. Jsou to například proměny jmenných znaků v závislosti na tom, kolikrát se v rámci projevu objeví, které znaky jim předchází a podobně. Zajímavé bylo také zjištění, že parametr pohybu, resp. jeho opakování se jeví jako velmi variabilní.

V neposlední řadě se potvrdilo, že klasifikace jmenných znaků, kterou navrhuje Faltínová (2005) by si zasloužila úpravu, resp. rozšíření, aby lépe obsáhla typy znaků, na které jsem (nejen) v této práci narazila.

Seznam použité literatury

53. skautský oddíl neslyšících Potkani, 4. ledna 2020. Medailonek Křeček. In: *YouTube* [online]. [cit. 2022-06-27]. Dostupné z: https://youtu.be/kSFVRS_BPA0

ASNEP Z.,S., 30. května 2020. [Vážení neslyšící přátelé, určitě s napětím očekáváte...] In: *Facebook* [online]. [cit. 2022-06-27]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/ASNEP.cz/videos/1159482864412573>

BÖRSTELL, Carl, 2017. Types and trends of name signs in the Swedish Sign Language community. *SKY Journal of Linguistics*. (30), s. 7–34. ISSN 14568438. Dostupné také z: <https://search.ebscohost.com/login.aspx?authtype=shib&custid=s1240919&direct=true&db=edo&AN=12855510&site=eds-live&scope=site&lang=cs>

BUŘIČOVÁ, Michaela, 2010. „Zprávy v českém znakovém jazyce“ v kultuře českých neslyšících. Praha. Bakalářská práce. Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, Ústav českého jazyka a teorie komunikace. Vedoucí práce Radka Nováková.

DAVID, Jaroslav, 2017. POLITICKÁ KOREKTNOST. In: Petr KARLÍK, Marek NEKULA a Jana PLESKALOVÁ, ed. *CzechEncy - Nový encyklopedický slovník češtiny*. Dostupné z: [POLITICKÁ KOREKTNOST | Nový encyklopedický slovník češtiny \(czechency.org\)](https://www.czechency.org/)

DUBUISSON, Colette a Jules DESROSIERS, 1994. Names in Québec Sign Language and What They Tell Us about Québec Deaf Culture. In: AHLGREN, Inger, Brita BERGMAN a Mary BRENNAN. *Perspectives on Sign Language Usage. Papers from the Fifth International Symposium on Sign Language Research*. Durnham: The International Sign Linguistics Association. s. 248-260. Dostupné také z: https://lsq.uqam.ca/sites/default/files/Dubuisson_Desrosiers_Names.PDF

FACEBOOK ALENY SCHILLEROVÉ. Profilový obrázek Aleny Schillerové [foto]. In: *Facebook* [online]. [cit. 2022-06-30]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/SchillerovaAlena/photos/a.384187272054558/1235376456935631>

FALTÍNOVÁ, Radka, 2005. *Propriálně pojmenovací akty v českém znakovém jazyce*. Praha. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, Ústav českého jazyka a teorie komunikace. Vedoucí práce Alena Macurová.

FALTÍNOVÁ, Radka, 2008. *Osobní vlastní jména v českém znakovém jazyce*. Praha: Česká komora tlumočnicků znakového jazyka. ISBN 978-80-87218-32-7.

GABRIELOVÁ, Dagmar, Jaroslav PAUR a Josef ZEMAN, 1988. *Slovník znakové řeči*. Praha: Horizont. ISBN 40-085-88.

HLADKÁ, Zdeňka, 2017a. OBECNÉ JMÉNO. In: Petr KARLÍK, Marek NEKULA a Jana PLESKALOVÁ, ed. *CzechEncy - Nový encyklopedický slovník češtiny*. Dostupné z: [OBECNÉ JMÉNO | Nový encyklopedický slovník češtiny \(czechency.org\)](https://www.czechency.org/)

HLADKÁ, Zdeňka, 2017b. APELATIVIZACE. In: Petr KARLÍK, Marek NEKULA a Jana PLESKALOVÁ, ed. *CzechEncy - Nový encyklopedický slovník češtiny*. Dostupné z: [APELATIVIZACE | Nový encyklopedický slovník češtiny \(czechency.org\)](http://czechency.org/APELATIVIZACE)

HUDÁKOVÁ, Andrea, 2008. *Prstová abeceda pro tlumočníky*. Praha: Česká komora tlumočnicků znakového jazyka. ISBN 978-80-87153-39-0.

KARLÍK, Petr, 2017. DEVERBÁLNÍ SUBSTANTIVUM. In: Petr KARLÍK, Marek NEKULA a Jana PLESKALOVÁ, ed. *CzechEncy - Nový encyklopedický slovník češtiny*. Dostupné z: [DEVERBÁLNÍ SUBSTANTIVUM | Nový encyklopedický slovník češtiny \(czechency.org\)](http://czechency.org/DEVERBÁLNÍ%20SUBSTANTIVUM)

KNAPPOVÁ, Miloslava a Marián SLOBODA, 2017. PŘÍJMENÍ. In: Petr KARLÍK, Marek NEKULA a Jana PLESKALOVÁ, ed. *CzechEncy - Nový encyklopedický slovník češtiny*. Dostupné z: [PŘÍJMENÍ | Nový encyklopedický slovník češtiny \(czechency.org\)](http://czechency.org/PŘÍJMENÍ)

KNAPPOVÁ, Miloslava, 1992. K funkčnímu pojetí systému vlastních jmen. *Slovo a slovesnost*. 53(3), s. 211–214. ISSN 2571-0885. Dostupné také z: <http://sas.ujc.cas.cz/archiv.php?art=3475>

KNAPPOVÁ, Miloslava, 2010. *Jak se bude vaše dítě jmenovat?* Praha: Academia. ISBN 978-80-200-1888-5.

KNAPPOVÁ, Miloslava, 2017. ONYMICKÁ FUNKCE. In: Petr KARLÍK, Marek NEKULA a Jana PLESKALOVÁ, ed. *CzechEncy - Nový encyklopedický slovník češtiny*. Dostupné z: [ONYMICKÁ FUNKCE | Nový encyklopedický slovník češtiny \(czechency.org\)](http://czechency.org/ONYMICKÁ%20FUNKCE)

KOMORNÁ, Marie, 2008. *Systém vzdělávání osob se sluchovým postižením v ČR a specifika vzdělávacích metod při výuce*. Praha: Česká komora tlumočnicků znakového jazyka. ISBN 978-80-87218-18-1.

KOPEČNÝ, František, 1991. *Průvodce našimi jmény*. Praha: Academia. ISBN 80-200-0016-X.

KOSINOVÁ, Barbora, 2008. *Neslyšící jako jazyková a kulturní menšina - kultura neslyšících*. Praha: Česká komora tlumočnicků znakového jazyka. ISBN 978-80-87153-94-9.

KVÍČALOVÁ, Marta, 2018. *Přezdívky v dětském kolektivu*. Praha: Univerzita Karlova. ISBN 978-80-7290-973-5.

LAWSON, Edwin D., 2016. Personal naming systems. In: Carole HOUGH, ed. *The Oxford Handbook of Names and Naming*. Oxford: Oxford University Press USA - OSO, Oxford Handbooks Ser., s. 169–198. ISBN 978-0-19-965643-1.

LUTZENBERGER, Hannah, 2018. Manual and Nonmanual Features of Name Signs in Kata Kolok and Sign Language of the Netherlands. *Sign Language Studies*. 18(4), s. 546–569. ISSN 03021475. Dostupné také z: <https://www.jstor.org/stable/26637448>

MAŠLÁŇOVÁ, Marie, 28. 1. 2021 15:35. [Jmenné znaky]. In: *Facebook Messenger* [online]. [cit. 2021-01-28]. Soukromá komunikace autora práce se členkou komunity Neslyšících.

MAŠLÁŇOVÁ, Marie, 28. 6. 2022 7:26. [Jmenné znaky]. In: *Facebook Messenger* [online]. [cit. 2021-06-28]. Soukromá komunikace autora práce se členkou komunity Neslyšících.

MATUŠKOVÁ, Stanislava, 2008. *Kalk v českém znakovém jazyce*. Praha. Bakalářská práce. Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, Ústav českého jazyka a teorie komunikace. Vedoucí práce Petr Vysuček.

MCKEE, Rachel Locker et al, 1999. Name Signs and Identity in New Zealand Sign Language (NZSL) and Australian Sign Language (Auslan). In: *World Federation of the Deaf Congress* [online]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/233785452_Name_signs_in_New_Zealand_Sign_Language_and_Australian_Sign_Language

MCKEE, Rachel Locker, 2016. Sign Language: Name Signs. In: Genie GERTZ a Patrick BOUDREAU, ed. *The SAGE Deaf Studies Encyclopedia*. Thousand Oaks: SAGE Publications, Inc, s. 805–808. ISBN 978-1-4833-4648-9. Dostupné také z: <https://sk-sagepub-com.ezproxy.is.cuni.cz/reference/the-sage-deaf-studies-encyclopedia/i3810.xml>

MEADOW, Kathryn P., 1977. Name Signs as Identity Symbols in the Deaf Community. *Sign Language Studies*. (16), s. 237–246. ISSN 03021475. Dostupné také z: <https://www.jstor.org/stable/26637448>

MIKULÍKOVÁ, Marie, 2016. *Biblická osobní vlastní jména v českém znakovém jazyce*. Praha. Bakalářská práce. Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, Ústav jazyků a komunikace neslyšících. Vedoucí práce Romana Petráňová.

NOVÁKOVÁ, Eva, 2021. *Jmenné znaky politiků v českém znakovém jazyce: Výběr jmenného znaku pro ministra vnitra Jana Hamáčka*. Vítězná práce celostátního kola soutěže Student a věda: Lingvistika.

NOVÁKOVÁ, Radka, 2017. Český znakový jazyk a postavení neslyšících lidí v České republice. *Studie z aplikované lingvistiky*. (1), s. 81–85. ISSN 23366702. Dostupné také z: <https://www.proquest.com/scholarly-journals/český-znakový-jazyk-postavení-neslyšících-lidí-v/docview/2225143779/se-2>

NOVÁKOVÁ, Radka, 8. 4. 2022. Rozhovor s konzultantkou práce. Praha.

OKROUHLÍKOVÁ, Lenka, 2021. Znaky pro části lidského těla v českém znakovém jazyce. In: Irena VAŇKOVÁ, ed. *Horizonty kognitivně-kulturní lingvistiky III. Tělo a tělesnost v jazykových a kulturních konceptualizacích*. Praha: Univerzita Karlova, s. 125–139. ISBN 978-80-7671-007-8. Dostupné také z: [\(PDF\) Znaky pro části lidského těla v českém znakovém jazyce / Human body parts in Czech Sign Language \(researchgate.net\)](#)

PAALES, Liina, 2010. On the System of Person-Denoting Signs in Estonian Sign Language: Estonian Personal Name Signs. *Sign Language Studies*. 10(3), s. 317–335. ISSN 03021475. Dostupné také z: <https://www.jstor.org/stable/26190690>

PAALES, Liina, 2011. Name Signs for Hearing People. *Folklore: Electronic Journal of Folklore*. (47), s. 43–76. ISSN 1406-0949. Dostupné také z: <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=167326>

PLESKALOVÁ, Jana, 2014. *Vlastní jména osobní v češtině* [online]. Brno: Masarykova univerzita. ISBN 978-80-210-6939-8. Dostupné z: <https://digilib.phil.muni.cz/handle/11222.digilib/131210>

PLESKALOVÁ, Jana, 2017a. HYPOKORISTIKUM. In: Petr KARLÍK, Marek NEKULA a Jana PLESKALOVÁ, ed. *CzechEncy - Nový encyklopedický slovník češtiny*. Dostupné z: [HYPOKORISTIKUM | Nový encyklopedický slovník češtiny \(czechency.org\)](https://czechency.org/HYPOKORISTIKUM)

PLESKALOVÁ, Jana, 2017b. ANTROPONYMUM. In: Petr KARLÍK, Marek NEKULA a Jana PLESKALOVÁ, ed. *CzechEncy - Nový encyklopedický slovník češtiny*. Dostupné z: [ANTROPONYMUM | Nový encyklopedický slovník češtiny \(czechency.org\)](https://czechency.org/ANTROPONYMUM)

PLESKALOVÁ, Jana, 2017c. FIKTONYM. In: Petr KARLÍK, Marek NEKULA a Jana PLESKALOVÁ, ed. *CzechEncy - Nový encyklopedický slovník češtiny*. Dostupné z: [FIKTONYM | Nový encyklopedický slovník češtiny \(czechency.org\)](https://czechency.org/FIKTONYM)

PLESKALOVÁ, Jana, 2017d. PŘÍJMÍ. In: Petr KARLÍK, Marek NEKULA a Jana PLESKALOVÁ, ed. *CzechEncy - Nový encyklopedický slovník češtiny*. Dostupné z: [PŘÍJMÍ | Nový encyklopedický slovník češtiny \(czechency.org\)](https://czechency.org/PRIJMI)

STARÁ, Radka, 2019. Jmenné znaky v českém znakovém jazyce. In: Alena MACUROVÁ a Radka ZBOŘILOVÁ *Jazyky v komunikaci neslyšících: Český znakový jazyk a čeština*. Praha: Karolinum, s. 91–109. ISBN 978-80-246-3412-8.

SUPALLA, Samuel J., 1992. *The Book of Name Signs*. San Diego: DawnSignPress. ISBN 0-915035-30-8.

SVOBODOVÁ, Diana, 2010. Specifické prvky jazykové ekonomie v současné elektronické komunikaci. In: *Čeština - jazyk slovanský* [online]. Dostupné z: <https://konference.osu.cz/cestina/dok/2010/svobodova-diana.pdf>

ŠESTÁKOVÁ, Markéta, 2018. *Principy inicializace u antroponym v českém znakovém jazyce*. Praha. Bakalářská práce. Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, Ústav jazyků a komunikace neslyšících. Vedoucí práce Hana Prokšová.

ŠRÁMEK, Rudolf, 1999. *Úvod do obecné onomastiky*. Brno: Masarykova univerzita. ISBN 802102027X.

ŠRÁMEK, Rudolf, 2016. *Labyrintem vlastních jmen a nářečí*. Brno: Host. ISBN 978-80-7577-065-3.

TETAUEROVÁ, Ivana, 2008. *Vlastní jména místní v českém znakovém jazyce: Znaky větších měst České republiky a hlavních měst v Evropě*. Praha. Bakalářská práce. Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, Ústav českého jazyka a teorie komunikace. Vedoucí práce Alena Macurová.

ÚŘAD VLÁDY ČR. Jan Hamáček v roušce a svetru na tiskovce po jednání vlády [foto]. In: *Reflex.cz* [online]. [cit. 2021-01-30]. Dostupné z: [GALERIE: Slabiny Hamáčkova PR outfitu: Chybí ledvinka, sandály s ponožkami a igelitová taška v ruce | FOTO 6 | Reflex.cz](#)

ÚSTAV PRO JAZYK ČESKÝ AV ČR, V. V. I., © 2008-2022. Primule. *Internetová jazyková příručka* [online]. Dostupné z: [Internetová jazyková příručka – primule \(cas.cz\)](#)

ÚSTAV PRO JAZYK ČESKÝ AV ČR, V. V. I., © 2008-2022. Švejk. *Internetová jazyková příručka* [online]. Dostupné z: [Internetová jazyková příručka – Švejk \(cas.cz\)](#)

VAN DER KOOIJ, Els, 2001. Weak Drop in Sign Language of the Netherlands. In: Valerie DIVELY et al., ed. *Signed languages: discoveries from international research*. Washington, D.C.: Gallaudet University Press, s. 27–42. ISBN 978-1563685927

VLÁDA ČR, © 2009-2022. Andrej Babiš II. vláda. *Vláda ČR* [online] [vid. 2022-07-26]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/clenove-vlady/historie-minulych-vlad/prehled-vlad-cr/1993-2018-cr/andrej-babis-ii/prehled-clenu-vlady-andreje-babise-27-6-2018-trva-175411/>

WIESNEROVÁ, Hana, 27. 1. 2021 9:05. [Jmenné znaky]. In: *Facebook Messenger* [online]. [cit. 2021-01-27]. Soukromá komunikace autora práce s moderátorkou zpráv v Českém znakovém jazyce.

YAU, Shun-chiu a Jingxian HE, 1989. How Deaf Children in a Chinese School Get their Name Signs. *Sign Language Studies*. (65), s. 305–322. ISSN 0302-1475. Dostupné také z: <https://www.jstor.org/stable/26204019>

Zprávy v českém znakovém jazyce, 24. března 2020. [Výběr znaku pro ministra vnitra – JAN HAMÁČEK] In: *Facebook* [online]. [cit. 2021-01-27]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/113496498714657/videos/2760549917376799/>

Zprávy v českém znakovém jazyce, 5. dubna 2020. [Výsledek hlasování o jmenný znak PLAGA + další znaky: Maláčová, Vojtěch a Havlíček]. In: *Facebook* [online]. [cit. 2022-06-27]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/113496498714657/videos/677262896380981>

Seznam obrázků

Obrázek 1 HAMÁČEK ₁ . Foto autorka.	34
Obrázek 2 HAMÁČEK ₂ . Foto autorka.	35
Obrázek 3 HAMÁČEK ₃ . Foto autorka.	36
Obrázek 4 HAMÁČEK ₄ . Foto autorka.	37
Obrázek 5 Jan Hamáček v roušce a červeném svetru na tiskovce po jednání vlády. Foto Úřad vlády ČR.	37
Obrázek 6 HAVLÍČEK ₁ . Foto autorka.	38
Obrázek 7 HAVLÍČEK ₂ . Foto autorka.	38
Obrázek 8 HAVLÍČEK ₃ . Foto autorka.	39
Obrázek 9 HAVLÍČEK ₄ . Foto autorka.	40
Obrázek 10 HAVLÍČEK ₅ . Foto autorka.	40
Obrázek 11 HAVLÍČEK ₆ . Foto autorka.	41
Obrázek 12 MALÁČOVÁ ₁ . Foto autorka.	43
Obrázek 13 MALÁČOVÁ ₂ . Foto autorka.	44
Obrázek 14 MALÁČOVÁ ₃ . Foto autorka.	44
Obrázek 15 PLAGA _{1a}). Foto autorka.	46
Obrázek 16 PLAGA _{1b}). Foto autorka.	46
Obrázek 17 PLAGA ₂ . Foto autorka.	47
Obrázek 18 PLAGA ₃ . Foto autorka.	47
Obrázek 19 PRYMULA _{1a}). Pohled zepředu. Foto autorka.	49
Obrázek 20 PRYMULA _{1a}). Pohled z boku. Foto autorka.	49
Obrázek 21 PRYMULA _{1b}). Pohled zepředu. Foto autorka.	49
Obrázek 22 PRYMULA _{1b}). Pohled z boku. Foto autorka.	49
Obrázek 23 PRYMULA _{1c}). Pohled zepředu. Foto autorka.	49
Obrázek 24 PRYMULA _{1c}). Pohled z boku. Foto autorka.	49
Obrázek 25 PRYMULA ₃ . Pohled zepředu. Foto autorka.	50
Obrázek 26 PRYMULA ₃ . Pohled z boku. Foto autorka.	50
Obrázek 27 PRYMULA ₄ . Foto autorka.	51
Obrázek 28 SCHILLEROVÁ _{1a}). Pohled zepředu. Foto autorka.	52
Obrázek 29 SCHILLEROVÁ _{1a}). Pohled z boku. Foto autorka.	52
Obrázek 30 SCHILLEROVÁ _{1b}). Pohled zepředu. Foto autorka.	52
Obrázek 31 SCHILLEROVÁ _{1b}). Pohled z boku. Foto autorka.	52
Obrázek 32 Profilový obrázek Aleny Schillerové. Foto Facebook Aleny Schillerové.	52
Obrázek 33 SCHILLEROVÁ ₂ . Foto autorka.	53
Obrázek 34 SCHILLEROVÁ ₃ . Pohled zepředu. Foto autorka.	53
Obrázek 35 SCHILLEROVÁ ₃ . Pohled z boku. Foto autorka.	54
Obrázek 36 VOJTĚCH ₁ . Foto autorka.	55

Seznam tabulek

Tabulka 1 Varianty znaků.....	56
Tabulka 2 Frekvence sledování Zpráv v českém znakovém jazyce.	56

Příloha 1 Analýza Zpráv v českém znakovém jazyce

1. období

Datum	Moderátor	Jan Hamáček	Karel Havlíček	Jana Maláčová	Robert Plaga	Roman Prymula	Alena Schillerová	Adam Vojtěch	Odkaz
5.4.2020	Vendula Panská	HAMÁČEK ₂ (2:12)		MALÁČOVÁ ₁ (0:26)	PLAGA _{1a)} (1:07)	PRYMULA _{1b)} (2:00)			5. duben 2020 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
6.4.2020	Vendula Panská								6. duben 2020 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
7.4.2020	Vendula Panská	HAMÁČEK ₂ (0:29; 3:05)							7. duben 2020 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
8.4.2020	Vendula Panská								8. duben 2020 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
9.4.2020	Vendula Panská	HAMÁČEK ₂ (2:12)	HAVLÍČEK ₅ (opakovaný pohyb) (0:38)					VOJTĚCH ₁ (0:22)	9. duben 2020 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
10.4.2020	Vendula Panská					PRYMULA _{1a)} (1:35)			10. duben 2020 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
11.4.2020	Vendula Panská				PLAGA _{1b)} (1:41)		SCHILLEROVÁ _{1a)} (jedorázový pohyb) (0:52)	VOJTĚCH ₁ (0:19)	11. duben 2020 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)

12.4.2020	Vendula Panská		HAVLÍČEK ₅ (opakovaný pohyb) (1:06)						12. duben 2020 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
13.4.2020	Sergej Josef Bovkun			(JANA) MALÁČOVÁ ₁ (0:54)					13. duben 2020 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
14.4.2020	Sergej Josef Bovkun								14. duben 2020 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
15.4.2020	Sergej Josef Bovkun							(ADAM) VOJTĚCH ₁ (0:21)	15. duben 2020 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
16.4.2020	Sergej Josef Bovkun					PRYMULA _{1a)} (1:40)			16. duben 2020 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
17.4.2020	Markéta Zelenková								17. duben 2020 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
18.4.2020	Sergej Josef Bovkun				(R) PLAGA _{1b)} (1:51)				18. duben 2020 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
19.4.2020	Sergej Josef Bovkun						SCHILLEROVÁ _{1a)} (opakovaný pohyb) (0:26)	VOJTĚCH ₁ (2:11)	19. duben 2020 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)

20.4.2020	Sergej Josef Bovkun	(JAN) HAMÁČEK ₂ (0:45)							20. duben 2020 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
21.4.2020	Sergej Josef Bovkun							VOJTĚCH ₁ (0:33)	21. duben 2020 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
22.4.2020	Sergej Josef Bovkun								22. duben 2020 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
23.4.2020	Sergej Josef Bovkun								23. duben 2020 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
24.4.2020	Sergej Josef Bovkun	HAMÁČEK ₂ (0:27)							24. duben 2020 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
25.4.2020	Sergej Josef Bovkun					PRYMULA _{1a}) (2:13)			25. duben 2020 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
26.4.2020	Sergej Josef Bovkun								26. duben 2020 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
27.4.2020	Markéta Zelenková								27. duben 2020 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)

28.4.2020	Markéta Zelenková								28. duben 2020 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
29.4.2020	Markéta Zelenková								29. duben 2020 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
30.4.2020	Markéta Zelenková							VOJTĚCH ₁ (0:40)	30. duben 2020 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)

Datum	Moderátor	Jan Hamáček	Karel Havlíček	Jana Maláčová	Robert Plaga	Roman Prymula	Alena Schillerová	Adam Vojtěch	Odkaz
1.5.2020	Markéta Zelenková					PRYMULA _{1a} (3:23)			1. květen 2020 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
2.5.2020	Markéta Zelenková								2. květen 2020 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
3.5.2020	Markéta Zelenková		(KAREL) HAVLÍČEK ₃ (opakovaný pohyb) (0:23)						3. květen 2020 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
4.5.2020	Markéta Zelenková								4. květen 2020 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)

5.5.2020	Markéta Zelenková								5. květen 2020 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
6.5.2020	Markéta Zelenková	HAMÁČEK ₂ (0:38)			PLAGA _{1a} (0:58)			VOJTĚCH ₁ (1:42)	6. květen 2020 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
7.5.2020	Hana Wiesnerová				PRYMULA _{1a} (2:02)	SCHILLEROVÁ _{1a} (jednorázový pohyb) (3:01)			7. květen 2020 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
8.5.2020	Hana Wiesnerová								8. květen 2020 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
9.5.2020	Hana Wiesnerová								9. květen 2020 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
10.5.2020	Hana Wiesnerová	(JAN) HAMÁČEK ₂ (0:59); HAMÁČEK ₂ (1:21)						VOJTĚCH ₁ (1:38)	10. květen 2020 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
11.5.2020	Vendula Panská								11. květen 2020 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
12.5.2020	Vendula Panská							VOJTĚCH ₁ (0:24)	12. květen 2020 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)

13.5.2020	Vendula Panská				PLAGA _{1b)} (0:26)				13. květen 2020 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
14.5.2020	Vendula Panská								14. květen 2020 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
15.5.2020	Vendula Panská								15. květen 2020 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
16.5.2020	Vendula Panská					PRYMULA _{1a)} (1:11)			16. květen 2020 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
17.5.2020	Vendula Panská								17. květen 2020 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
18.5.2020	Vendula Panská								18. květen 2020 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
19.5.2020	Vendula Panská								19. květen 2020 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
20.5.2020	Vendula Panská								20. květen 2020 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)

21.5.2020	Vendula Panská								21. květen 2020 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
22.5.2020	Vendula Panská								22. květen 2020 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
23.5.2020	Vendula Panská								23. květen 2020 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
24.5.2020	Vendula Panská								24. květen 2020 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
25.5.2020	Hana Wiesnerová	(JAN) HAMÁČEK ₂ (1:31)			PLAGA _{1b} (1:44)				25. květen 2020 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
26.5.2020	Hana Wiesnerová						(ALENA) SCHILLEROVÁ _{1a} (opakovaný pohyb) (0:54); SCHILLEROVÁ _{1a} (jednorázový pohyb) (0:58)		26. květen 2020 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
27.5.2020	Hana Wiesnerová								27. květen 2020 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)

28.5.2020	Hana Wiesnerová								28. květen 2020 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
29.5.2020	Hana Wiesnerová								29. květen 2020 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
30.5.2020	Hana Wiesnerová								30. květen 2020 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
31.5.2020	Hana Wiesnerová								31. květen 2020 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)

2. období

Datum	Moderátor	Jan Hamáček	Karel Havlíček	Jana Maláčová	Robert Plaga	Roman Prymula	Alena Schillerová	Adam Vojtěch	Odkaz
2.1.2021	Markéta Zelenková								2. leden 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
3.1.2021	Markéta Zelenková								3. leden 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
4.1.2021	Hana Wiesnerová								4. leden 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
5.1.2021	Hana Wiesnerová								5. leden 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce

									Česká televize (ceskatelevize.cz)
6.1.2021	Hana Wiesnerová	(JAN) HAMÁČEK ₂ (0:39)							6. leden 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
7.1.2021	Hana Wiesnerová		(KAREL) HAVLÍČEK ₅ (opakovaný pohyb) (1:17)						7. leden 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
8.1.2021	Hana Wiesnerová								8. leden 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
9.1.2021	Hana Wiesnerová								9. leden 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
10.1.2021	Hana Wiesnerová		(KAREL) HAVLÍČEK ₅ (opakovaný pohyb) (1:26)						10. leden 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
11.1.2021	Markéta Zelenková								11. leden 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
12.1.2021	Markéta Zelenková								12. leden 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
13.1.2021	Markéta Zelenková								13. leden 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)

14.1.2021	Markéta Zelenková								14. leden 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
15.1.2021	Sergej Josef Bovkun								15. leden 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
16.1.2021	Sergej Josef Bovkun								16. leden 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
17.1.2021	Hana Wiesnerová								17. leden 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
18.1.2021	Hana Wiesnerová								18. leden 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
19.1.2021	Hana Wiesnerová								19. leden 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
20.1.2021	Vendula Panská								20. leden 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
21.1.2021	Vendula Panská								21. leden 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)

22.1.2021	Vendula Panská								22. leden 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
23.1.2021	Vendula Panská								23. leden 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
24.1.2021	Vendula Panská								24. leden 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
25.1.2021	Vendula Panská				PLAGA _{1b} (2:51)				25. leden 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
26.1.2021	Vendula Panská								26. leden 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
27.1.2021	Sergej Josef Bovkun								27. leden 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
28.1.2021	Sergej Josef Bovkun								28. leden 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
29.1.2021	Markéta Zelenková								29. leden 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)

30.1.2021	Markéta Zelenková								30. leden 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
31.1.2021	Markéta Zelenková				PLAGA _{1a} (1:08)				31. leden 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)

Datum	Moderátor	Jan Hamáček	Karel Havlíček	Jana Maláčová	Robert Plaga	Roman Prymula	Alena Schillerová	Adam Vojtěch	Odkaz
1.2.2021	Hana Wiesnerová								1. únor 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
2.2.2021	Hana Wiesnerová								2. únor 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
3.2.2021	Vendula Panská								3. únor 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
4.2.2021	Hana Wiesnerová								4. únor 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
5.2.2021	Hana Wiesnerová								5. únor 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
6.2.2021	Hana Wiesnerová								6. únor 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)

7.2.2021	Sergej Josef Bovkun				PLAGA _{1a} (0:46)				7. únor 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
8.2.2021	Markéta Zelenková								8. únor 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
9.2.2021	Markéta Zelenková				PLAGA _{1a} (1:18)				9. únor 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
10.2.2021	Markéta Zelenková	(JAN) HAMÁČEK ₂ (0:54)							10. únor 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
11.2.2021	Markéta Zelenková								11. únor 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
12.2.2021	Sergej Josef Bovkun				PLAGA _{1b} (0:20)				12. únor 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
13.2.2021	Sergej Josef Bovkun								13. únor 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
14.2.2021	Sergej Josef Bovkun					PRYMULA _{1a} (1:17)			14. únor 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)

15.2.2021	Hana Wiesnerová								15. únor 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
16.2.2021	Hana Wiesnerová	(JAN) HAMÁČEK ₂ (0:57)						(ADAM) VOJTĚCH ₁ (1:14)	16. únor 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
17.2.2021	Vendula Panská								17. únor 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
18.2.2021	Vendula Panská		HAVLÍČEK ₅ (opakovaný pohyb) (1:06)		PLAGA _{1b)} (1:20)				18. únor 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
19.2.2021	Vendula Panská					PRYMULA _{1a)} (1:50)			19. únor 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
20.2.2021	Hana Wiesnerová	HAMÁČEK ₂ (2:11)							20. únor 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
21.2.2021	Vendula Panská	HAMÁČEK ₂ (2:08)				PRYMULA _{1a)} (0:24)			21. únor 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
22.2.2021	Sergej Josef Bovkun								22. únor 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)

23.2.2021	Sergej Josef Bovkun								23. únor 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
24.2.2021	Sergej Josef Bovkun								24. únor 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
25.2.2021	Sergej Josef Bovkun								25. únor 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
26.2.2021	Markéta Zelenková		HAVLÍČEK ₂ (H pouze 1 ruka) (1:51)						26. únor 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
27.2.2021	Markéta Zelenková								27. únor 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
28.2.2021	Markéta Zelenková								28. únor 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)

Datum	Moderátor	Jan Hamáček	Karel Havlíček	Jana Maláčová	Robert Plaga	Roman Prymula	Alena Schillerová	Adam Vojtěch	Odkaz
1.3.2021	Vendula Panská								1. březen 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
2.3.2021	Hana Wiesnerová								2. březen 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
3.3.2021	Vendula Panská	HAMÁČEK ₂ (0:27)							3. březen 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
4.3.2021	Hana Wiesnerová				PLAGA _{1b)} (2:02); PLAGA _{1a)} (2:22)				4. březen 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
5.3.2021	Hana Wiesnerová								5. březen 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
6.3.2021	Hana Wiesnerová								6. březen 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
7.3.2021	Hana Wiesnerová								7. březen 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
8.3.2021	Markéta Zelenková	HAMÁČEK ₂ (2:12)							8. březen 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)

9.3.2021	Markéta Zelenková								9. březen 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
10.3.2021	Sergej Josef Bovkun	HAMÁČEK ₂ (2:06)							10. březen 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
11.3.2021	Sergej Josef Bovkun							VOJTĚCH ₁ (2:30)	11. březen 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
12.3.2021	Sergej Josef Bovkun								12. březen 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
13.3.2021	Sergej Josef Bovkun								13. březen 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
14.3.2021	Sergej Josef Bovkun		HAVLÍČEK ₂ (1:10)						14. březen 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
15.3.2021	Vendula Panská								15. březen 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
16.3.2021	Vendula Panská								16. březen 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)

17.3.2021	Vendula Panská								17. březen 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
18.3.2021	Vendula Panská								18. březen 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
19.3.2021	Vendula Panská								20. březen 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
20.3.2021	Vendula Panská								20. březen 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
21.3.2021	Vendula Panská	HAMÁČEK ₂ (0:20)							21. březen 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
22.3.2021	Sergej Josef Bovkun	HAMÁČEK ₂ (2:12)						VOJTĚCH ₁ (2:23)	22. březen 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
23.3.2021	Sergej Josef Bovkun	HAMÁČEK ₂ (0:53)							23. březen 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
24.3.2021	Markéta Zelenková								24. březen 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)

25.3.2021	Markéta Zelenková				PLAGA _{1a} (0:20)				25. březen 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
26.3.2021	Markéta Zelenková		HAVLÍČEK ₂ (1:16)						26. březen 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
27.3.2021	Markéta Zelenková								28. březen 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
28.3.2021	Markéta Zelenková				PLAGA _{1a} (2:10)				28. březen 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
29.3.2021	Vendula Panská	HAMÁČEK ₂ (2:23)							29. březen 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
30.3.2021	Hana Wiesnerová								30. březen 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
31.3.2021	Hana Wiesnerová	HAMÁČEK ₂ (1:13)							31. březen 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)

Datum	Moderátor	Jan Hamáček	Karel Havlíček	Jana Maláčová	Robert Plaga	Roman Prymula	Alena Schillerová	Adam Vojtěch	Odkaz
1.4.2021	Hana Wiesnerová				PLAGA _{1b} (1:23)				1. duben 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
2.4.2021	Hana Wiesnerová								2. duben 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
3.4.2021	Hana Wiesnerová								3. duben 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
4.4.2021	Hana Wiesnerová								4. duben 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
5.4.2021	Markéta Zelenková								5. duben 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
6.4.2021	Markéta Zelenková								6. duben 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
7.4.2021	Markéta Zelenková								7. duben 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)

8.4.2021	Markéta Zelenková								8. duben 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
9.4.2021	Sergej Josef Bovkun								9. duben 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
10.4.2021	Sergej Josef Bovkun								10. duben 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
11.4.2021	Sergej Josef Bovkun								11. duben 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
12.4.2021	Vendula Panská	HAMÁČEK ₂ (1:08)							12. duben 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
13.4.2021	Hana Wiesnerová								13. duben 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
14.4.2021	Vendula Panská								14. duben 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
15.4.2021	Hana Wiesnerová								15. duben 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)

16.4.2021	Vendula Panská	HAMÁČEK ₂ (0:30); HAMÁČEK ₂ (bez K) (1:04)								16. duben 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
17.4.2021	Vendula Panská									17. duben 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
18.4.2021	Vendula Panská	HAMÁČEK ₂ (1:39)								18. duben 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
19.4.2021	Sergej Josef Bovkun	HAMÁČEK ₂ (0:20)								19. duben 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
20.4.2021	Sergej Josef Bovkun									20. duben 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
21.4.2021	Sergej Josef Bovkun	HAMÁČEK ₂ (1:18)								21. duben 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
22.4.2021	Sergej Josef Bovkun									22. duben 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
23.4.2021	Markéta Zelenková									23. duben 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)

24.4.2021	Sergej Josef Bovkun								24. duben 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
25.4.2021	Markéta Zelenková								25. duben 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
26.4.2021	Vendula Panská	HAMÁČEK ₂ (2:48)	HAVLÍČEK ₅ (opakovaný pohyb) (1:14)						26. duben 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
27.4.2021	Hana Wiesnerová								27. duben 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
28.4.2021	Vendula Panská								28. duben 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
29.4.2021	Hana Wiesnerová								29. duben 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)
30.4.2021	Hana Wiesnerová		HAVLÍČEK ₆ (1:14)						30. duben 2021 - Zprávy v českém znakovém jazyce Česká televize (ceskatelevize.cz)